

**Raport z wykonania
Programu Ochrony Środowiska
Gminy Borowie na lata
2018-2021 z uwzględnieniem
perspektywy do roku 2025**

Zleceniodawca:

Gmina Borowie

ul. Aleksandra Sasimowskiego 2

08-412 Borowie

Autorzy:

Magdalena Kmak

Michał Kozielski

Marzec 2024

Spis treści

1. Podstawa prawna realizacji raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021.	4
2. Cel opracowania i opis zastosowanej metodyki	5
3. Ocena stopnia realizacji zaplanowanych zadań zawartych w POŚ Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.	7
3.1 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze - Ochrona klimatu i jakości powietrza.	7
3.2 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze – Zagrożenia hałasem.	27
3.3 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze – Promieniowanie elektromagnetyczne.....	28
3.4 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze – Gospodarowanie wodami.....	29
3.5 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze - Gospodarka wodno-ściekowa.....	35
3.6 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze – Zasoby geologiczne.	46
3.7 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze – Gleby.....	47
3.8 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	48
3.9 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze – Zasoby przyrodnicze.	53
3.10 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze – Poważne awarie.	59
4. Monitoring realizacja zadań	63
5. Podsumowanie efektów realizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.	67

Tabela 1. Cele i kierunki interwencji w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	7
Tabela 2. Realizacja zadań własnych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.	9
Tabela 3. Cele i kierunki w zakresie zagrożeń hałasem wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	27
Tabela 4. Realizacja zadań własnych w zakresie ochrony przed hałasem w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	28
Tabela 5. Cele i kierunki w zakresie promieniowania elektromagnetycznego wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	28
Tabela 6. Cele i kierunki w zakresie gospodarowania wodami wyznaczone w POŚ Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	29
Tabela 7. Realizacja zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.	31
Tabela 8. Cele i kierunki w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	35
Tabela 9. Realizacja zadań własnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	36
Tabela 10. Cele i kierunki w zakresie zasobów geologicznych, wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	46
Tabela 11. Realizacja zadań własnych w zakresie zasobów geologicznych w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.	46
Tabela 12. Cele i kierunki w zakresie gleb, wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.	47
Tabela 13. Realizacja zadań własnych w zakresie ochrony gleb w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	47
Tabela 14. Cele i kierunki w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów, wyznaczone w POŚ Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	48
Tabela 15. Realizacja zadań w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawania odpadów w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	50
Tabela 16. Cele i kierunki w zakresie zasobów przyrodniczych wyznaczone w POŚ Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	53
Tabela 17. Realizacja zadań w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.	54
Tabela 18. Cele i kierunki w obszarze poważne awarie wyznaczone w POŚ Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	59
Tabela 19. Realizacja zadań własnych w zakresie poważnych awarii w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.....	60
Tabela 20. Wskaźniki monitorowania efektów realizacji POŚ.....	64

1. Podstawa prawna realizacji raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Program Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 (dalej zwany POŚ) został przyjęty przez Radę Gminy Borowie dnia 30 lipca 2018 roku uchwałą Nr XLVI/220/2018. Wyżej wymieniony dokument stanowi podstawę działania w zakresie polityki ekologicznej. Dokument opracowano na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (*Dz.U. 2024 poz. 54- tekst jednolity*)- dalej zwana ustawą poś. Zawiera cele i zadania, które powinna realizować Gmina, jak i inne podmioty w celu ochrony środowiska w jej granicach administracyjnych. Podstawowym celem sporządzania i uchwalania POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody. Został opracowany w oparciu o założenia wynikające z innych gminnych dokumentów strategicznych oraz spójnie z dokumentami strategicznymi i programowymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

Zgodnie z art. 25 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, z dnia 3 października 2008 r. (*Dz.U. 2023 poz. 1094 - tekst jednolity*) - dalej zwaną ustawą ooś - Wójt Gminy Borowie ma obowiązek zamieścić w Biuletynie Informacji Publicznej niniejszy Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 (dalej zwany Raport), aby każdy mieszkaniec miał możliwość weryfikacji stopnia realizacji zadań i celów przyjętych w POŚ Gminy Borowie.

2. Cel opracowania i opis zastosowanej metodyki

Celem sporządzonego Raportu jest ocena stopnia realizacji założonych zadań i celów oraz podsumowanie efektów podjętych działań wyznaczonych w POŚ Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025. Raport jest przeglądem zmiany stanu środowiska na terenie Gminy oraz podsumowaniem realizacji gminnej polityki ekologicznej w latach 2018-2023.

Ustawa poś, nie określa wymagań dotyczących formy i struktury raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Niniejszy Raport tabelarycznie przedstawia ocenę realizacji celów ekologicznych na terenie gminy. Wymienione cele miały być realizowane poprzez działania o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (głównie jako edukacja ekologiczna społeczeństwa), prowadzące do eliminacji lub ograniczenia natężenia oddziaływania czynników zagrażających zasobom środowiska naturalnego oraz do odtwarzania użytkowanych zasobów.

W Raporcie odniesiono się do konkretnych zadań wyszczególnionych w POŚ Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025, jak również wzięto pod uwagę zrealizowane przedsięwzięcia, wychodzące ponad zaplanowane działania w POŚ, a które mieszczą się w ramach polityki ekologicznej Gminy i zostały zrealizowane w okresie sprawozdawczym. Dane do wykonania Raportu uzyskano z Urzędu Gminy Borowie oraz innych jednostek, których działania były wpisane w harmonogram zadań w ramach POŚ. W szczególności podstawą do sporządzenia Raportu z wykonania POŚ były:

- Zasoby udostępnione przez pracownika Urzędu Gminy ds. gospodarki komunalnej, rolnictwa i ochrony środowiska;
- Sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Borowie za lata 2018,2019,2020,2021,2022;
- Dane statystyczne pochodzące z Banku Danych Lokalnych GUS,
- Raporty o stanie Gminy Borowie za lata 2018, 2019, 2020, 2021, 2022
- Uchwały, postanowienia, porozumienia, decyzje, pozwolenia, umowy pozyskane z Urzędu Gminy Borowie oraz innych jednostek organizacyjnych,

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska w sprawie opracowania programów ochrony środowiska zadania podzielono na zadania własne realizowane przez Władze Gminy oraz zadania monitorowane realizowane przez inne jednostki. W odniesieniu do zadań własnych Gminy dokonano szacunkowego podziału kosztów na poszczególne lata realizacji. Faktyczne terminy realizacji zadań oraz wysokość poniesionych kosztów mogą ulec zmianom.

Na cały okres obowiązywania POŚ Gminy Borowie zostały zaplanowane zadania własne we wszystkich 10 obszarach interwencji. Ponadto wyznaczono wskaźniki monitoringu pozwalające na późniejszą weryfikację efektów wdrażania POŚ.

Z uwagi na kończący się termin obowiązywania POŚ podsumowane zostaną stopnie realizacji założonych celów ekologicznych.

3. Ocena stopnia realizacji zaplanowanych zadań zawartych w POŚ Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

3.1 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze - Ochrona klimatu i jakości powietrza.

W POŚ Gminy Borowie wyznaczono następujące cele i kierunki w obszarze ochrony powietrza atmosferycznego:

Tabela 1. Cele i kierunki interwencji w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego	Poprawa efektywności energetycznej
		Ograniczenie emisji powierzchniowych
		Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych
		Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
		Zmniejszenie przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń monitorowanych substancji
		Dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu

Zadania mające na celu ochronę powietrza atmosferycznego zostały wyznaczone na podstawie zdefiniowanych problemów w trakcie opracowywania POŚ. Wyznaczono dwa główne obszary, w których należało podjąć działania interwencyjne w celu ochrony klimatu i jakości powietrza:

- 1) niska emisja (większość gospodarstw domowych ogrzewanych jest za pomocą kotłowni węglowych lub pieców opalanych drewnem i węglem kamiennym).
- 2) zanieczyszczenia allochtoniczne, które docierają spoza terenu gminy zgodnie z kierunkiem wiatru.

Działania Urzędu Gminy Borowie w okresie obowiązywania POŚ skoncentrowano na przeprowadzaniu termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, montażu instalacji odnawialnych źródeł energii, a także działaniom związanym z Programem „Czyste Powietrze”. Urząd Gminy brał czynny udział w akcjach informacyjnych dotyczących obowiązków i możliwości dofinansowania w zakresie projektów poprawiających jakość powietrza w Gminie. W utworzonym punkcie konsultacyjnym „Czyste powietrze” na bieżąco udziela się wsparcia mieszkańcom w zakresie wniosków dotacyjnych do wymiany bezklasowych źródeł ciepła. Ponadto punkt konsultacyjny „Czyste powietrze” był organizowany podczas organizowanych wydarzeń gminnych.

Każdego roku podejmowane były inwestycyjne w zakresie remontów i przebudowy dróg, przy których stosowano materiały i technologie gwarantujące brak pylenia podczas eksploatacji. W latach 2018-2023 zwiększyła się długość dróg gminnych o nawierzchni twardej łącznie o 4,955 km oraz pozyskano fundusze na przyszłe realizacje. Działania te znacząco wpływają na zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, zapobieganiu wystąpienia poważnych awarii oraz ograniczania emisji liniowej pyłów do powietrza. W okresie obowiązywania POŚ duży nacisk położono również na działania związane z wymianą oświetlenia ulicznego na energooszczędne oprawy typu LED.

Zarówno Urząd Gminy, jak i placówki oświatowe i Gminny Ośrodek Kultury organizowały wydarzenia dla mieszkańców z zakresu edukacji ekologicznej, w których poruszano m. in. tematykę ochrony powietrza.

Realizacje zadań własnych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza realizowane w latach 2018-2023 na terenie Gminy Borowie przedstawiono w Tabeli 2. poniżej:

Tabela 2. Realizacja zadań własnych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
Termomodernizacja budynków	2018			
	-Modernizacja budynku OSP w Chrominie	3	44 663,76 zł	fundusz sołecki 20 921,76 zł, dotacja z UM na dofinansowanie modernizacji budynku OSP w Chrominie w kwocie 23 742,00 zł
	-Naprawa dachu na budynku świetlicy wiejskiej w Wilchcie	3	17 653,00 zł	fundusz sołecki
	- Wymiana dachu na budynku świetlicy wiejskiej w Gościewiczu	3	42 275,00 zł	Środki własne, fundusz sołecki 10 000,00 zł
	2019			
	- Modernizacja energetyczna budynku Szkoły Podstawowej w Iwowie służącego edukacji w Gminie Borowie. Zadanie wieloletnie 2018-2019. Projekt obejmował głęboką modernizację energetyczną budynki Publicznej Szkoły Podstawowej w Iwowie w tym wykonanie ocieplenia budynku, wymianę drzwi, zastosowanie automatyki pogodowej, wymianę oświetlenia, montaż termostatów, wymianę źródeł ciepła oraz montaż instalacji fotowoltaicznej.	1	979 355,71 zł	Środki własne, zadanie dofinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi Priorytetowej IV „Przejście na gospodarkę niskoemisyjną” RPO woj. mazowieckiego na lata 2014-2020 w kwocie 560 069,00 zł
-Wymiana drzwi garażowych w budynku OSP w Głoskowie	3	17 537,00 zł	fundusz sołecki, MIAS Mazowsze 2019	
2020				
- Modernizacja energetyczna budynku służącego edukacji w Gminie Borowie. Poniesione wydatki dotyczą modernizacji budynku szkoły w Iwowie.	3	5 658,00 zł	Środki własne, zadanie dofinansowane ze środków RPOWM w kwocie 4 526,40 zł	
- Przeprowadzono remont dachu strażnicy OSP w Nowej Brzuzie	3	36 950,50 zł	fundusz sołecki 16 950,50 zł, dotacja w wysokości 20 000,00 zł pochodząca z budżetu UMWM w ramach programu „Mazowieckie strażnice – OSP 2020	

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	- Wykonanie elewacji budynku świetlicy wiejskiej w m. Gościewicz	3	15 913,26 zł	fundusz sołecki
	- Remont pomieszczeń świetlicowych w budynku OSP Filipówka. Zadanie dotyczyło przeprowadzenia prac remontowych pomieszczeń świetlicowych w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Filipówce poprzez wykonanie obudowy ścian i sufitów płytami i wykonanie izolacji cieplnej z wełny mineralnej.	3	26 001,84 zł	Fundusz sołecki 16 001,84 zł, dotacja w wysokości 10 000,00 zł pochodząca z budżetu UMWM w ramach programu „MIAS MAZOWSZE 2020”
	- Remont świetlicy wiejskiej w Łopaciance. Zadanie dotyczyło przeprowadzenia prac remontowych budynku świetlicy wiejskiej w Łopaciance poprzez wykonanie izolacji przeciwwilgociowej i termicznej ścian fundamentowych świetlicy wraz z opaską wokół budynku i położeniem kostki betonowej przy wejściu frontowym do budynku.	3	82 500,00 zł	Środki własne, fundusz sołecki 17 323,51 zł, dotacja w wysokości 10 000,00 zł pochodząca z budżetu UMWM w ramach programu „MIAS MAZOWSZE 2020”
	2021			Środki własne, Dofinansowanie z WFOŚiGW w Warszawie
	- Remont budynku OSP w Chrominie. Wykonano częściowo elewację budynku oraz instalację centralnego ogrzewania i wodną.	3	134 341,87 zł	wysokości 30 000,00 zł i od UMWM w wysokości 25 000,00 zł, 26 478,70 zł fundusz sołecki
	- Wymieniono 18 otwory okienne w budynku Świetlicy wiejskiej w miejscowości Słup Pierwszy	3	20 202,61 zł	fundusz sołecki
	- Wykonanie elewacji budynku świetlicy wiejskiej w m. Gościewicz	3	17 633,53 zł	fundusz sołecki
	- Remont budynku strażnicy OSP Jaźwiny	3	14 330,00 zł	fundusz sołecki

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	2022			
	- Częściowa termomodernizacja budynku OSP w Iwowie. W zakres termomodernizacji będą wchodzi: roboty przygotowawcze i demontażowe, docieplenie ścian zewnętrznych płytami styropianowymi gr. 18cm w ilości 103,1 m ² , ocieplenie ościeży płytami ze styropianu gr. 4 cm, montaż ochronnych narożników, wykonanie elewacji z tynków silikonowych, wykonanie elewacji z tynku mozaikowego, wykonanie obróbki blacharskiej.	3	34 106,33 zł	Środki własne, dotacja z WFOŚiGW w Warszawie w wysokości 30 000,00 zł
	- Termomodernizacja części budynku OSP w Głoskowie	1	3 394,50 zł	Środki własne
	- Remont budynku OSP w Chrominie	3	56 100,00 zł	Środki własne, dofinansowanie z UMWM w ramach Programu Mazowieckie Strażnice w kwocie 30 000,00 zł
	2023			
	- Częściowa termomodernizacja budynku OSP w Iwowie - kolejny etap. W ramach zadania zostały wykonane: roboty demontażowe rur spustowych, podokiennika, obróbek blacharskich, czyszczenie i gruntowanie istniejącej elewacji, ocieplenie ścian płytami styropianowymi gr. 18 cm z zatopieniem siatki z włókna szklanego, ocieplenie ościeży płytami styropianowymi gr. 4 cm z zatopieniem siatki z włókna szklanego, ocieplenie cokołu ściany fundamentowej styrodurem gr. 10 cm z zatopieniem siatki z włókna szklanego, wyprawy elewacyjne z tynku silikonowego 1,5 mm, wydłużenie dachu, obróbki blacharskie dachu i komina, podbitka dachowa. Inwestycja została zakończona w październiku 2023r.	3	55 583,70 zł	Środki własne, Dofinansowanie z UMWM w Warszawie w ramach programu „Mazowieckie Strażnice OSP-2023” w kwocie 40 000,00 zł.

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>- Termomodernizacja świetlicy wiejskiej w Łopaciance. W ramach zadania zostały wykonane: roboty demontażowe rur spustowych, podokienników, słupa betonowego, balkonu żelbetowego, obróbek blacharskich murka ogniowego i lukarn, czyszczenie i gruntowanie istniejących elewacji, ocieplenie ościeży płytami styropianowymi o grubości 4 cm z zatopieniem siatki z włókna szklanego, ocieplenie ścian płytami styropianowymi o grubości 18 cm z zatopieniem siatki z włókna szklanego, wyprawa elewacyjna z tynku silikonowego, wydłużenie dachu nad murkiem ogniowym, obróbki blacharskie, podbitka dachowa, montaż zadaszenia wejść o konstrukcji stalowej malowanej z pokryciem z poliwęglanu. Inwestycja została zakończona we wrześniu 2023r.</p> <p>- Termomodernizacja budynku OSP w Lalinach. W ramach zadania zostały wykonane: roboty demontażowe rur spustowych i podokienników, czyszczenie i gruntowanie istniejącej elewacji, ocieplenie ścian płytami styropianowymi gr. 18 cm z zatopieniem siatki z włókna szklanego, ocieplenie ościeży płytami styropianowymi gr. 4 cm z zatopieniem siatki z włókna szklanego, ocieplenie cokołu ściany fundamentowej styropianem gr. 10 cm z zatopieniem siatki z włókna szklanego, wyprawa elewacyjna z tynku silikonowego 1,5 mm, listwy wykończeniowe podbitki dachowej.</p>	<p>3</p> <p>3</p>	<p>151 167,00 zł</p> <p>100 173,05 zł</p>	<p>Środki własne, Dofinansowanie z UMWM w ramach programu „Mazowsze dla lokalnych centrów integracyjnych 2023” w kwocie 125 758,00 zł.</p> <p>Środki własne, dofinansowanie 80 000,00 zł z WFOŚiGW w Warszawie w ramach dwóch odrębnie złożonych wniosków przez Gminę Borowie oraz Ochotniczą Straż Pożarną w Lalinach.</p>
<p>Wymiana oświetlenia na energooszczędne</p>	<p>2018</p> <p>- Zakup oraz wymiana oświetlenia ulicznego typu LED do oświetlenia ulicznego w m. Borowie, Stara Brzuza, Dudka, Głusków, Iwowe, Łętów</p>	<p>3</p>	<p>85 965,70</p>	<p>Fundusz sołecki m. Borowie 14 800,00 zł m. Stara Brzuza 5 700,00 zł m. Dudka 15 960,00 zł m. Głusków 32 200,00 zł m. Iwowe 9 880,00 zł m. Łętów 6 460,00 zł</p>

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>2019</p> <p>- Wymiana 230 lamp oświetlenia ulicznego na lampy energooszczędne typu LED w m. Borowie, Chromin, Iwowe, Łopacianka, Słup Pierwszy i Drugi, Wilchta</p>	3	95 506,50 zł	Fundusz sołecki: m. Borowie 20 000,00 zł m. Chromin 23 420,00 zł m. Iwowe 7 181,50 zł m. Łopacianka 17 396,00 zł m. Słup Drugi 13 826,00 zł m. Słup Pierwszy 7 683,00 zł m. Wilchta 6 000,00 zł
	<p>2020</p> <p>- Wymiana 222 lamp oświetleniowych typu LED zastępując lampy oświetleniowe sodowe w miejscowościach Jażwiny, Kamionka, Laliny, Słup Pierwszy i Drugi, Wilchta, Gózd</p>	3	78 810,00 zł	Fundusz sołecki: m. Jażwiny 14 000,00 zł m. Kamionka 13 000,00 zł m. Laliny 5 000,00 zł m. Słup Pierwszy 8 000,00 zł m. Wilchta 9 586,58 zł
	<p>2021</p> <p>- Wymieniono/uzupełniono lampy oświetleniowe typu LED w miejscowościach Wilchta, Głusków, ul. Spokojna, Słup Pierwszy, Borowie, ul. Polna, Szkolna, Filipówka, Gościewicz</p>	3	29 225,00 zł	Środki własne, Fundusz sołecki m. Borowie 12 421,57 zł
	<p>2022</p> <p>- Wykonano nowe linie oświetleniowe w miejscowości Głusków (150 m), Kamionka (150 m), Filipówka (210 m)</p> <p>- Zakupiono, a następnie wymieniono 100 opraw oświetlenia ulicznego w miejscowości Borowie. Oprawy, które zostały zamontowane są oprawami o lepszym naświetleniu drogi przy mniejszym zużyciu energii elektrycznej.</p>	3 3	44 760,00 zł 99 902,38 zł	Kamionka wyniosło 23 000,00 zł, w tym 10 000,00 zł stanowiła pozyskana dotacja ze środków Województwa Mazowieckiego w ramach „Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw MAZOWSZE 2022” Środki własne, dotacja w wysokości 49 951,38 zł z UMWM w ramach programu Mazowiecki Instrument Wsparcia Adaptacji do Zmian Klimatu – „Mazowsze dla Klimatu 2022”

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>2023</p> <p>- Modernizacja oświetlenia w obiektach Gminy Borowie W ramach przedmiotowego zadania przeprowadzono wymianę opraw elektrycznych i źródeł światła typu LED w łącznej liczbie 913 szt., w tym:</p> <p>- w Zespole Oświatowym w Borowiu w tym na boisku Orlik w ilości 573 szt., - w Zespole Szkół w Głoskowie w tym na boisku Orlik w ilości 273 szt., - w Gminnym Ośrodku Kultury w Borowiu w ilości 67 szt.</p>	3	261 500,00 zł	Środki własne, kwota 235 350,00 zł brutto stanowiła 90% dofinansowania z WFOŚiGW w Warszawie, z programu „Modernizacja oświetlenia oraz wymiana źródeł ciepła”.
<p>Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła lub wymiana na inne o większej sprawności lub zastosowanie energii elektrycznej w budynkach</p>	<p>2021</p> <p>- Dokonano zmiany systemu ogrzewania z węglowego na kotłownię olejową w Publicznej Szkole Podstawowej w Iwowie</p>	3	196 333,16 zł	Środki własne
	<p>- Przeprowadzono 26 kontroli w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej obowiązującej na terenie województwa mazowieckiego</p>	3	Koszty administracyjne	Środki własne
	<p>2021-2023</p> <p>- Realizacji programu priorytetowego „Czyste Powietrze”. Urząd Gminy w Borowiu udziela wsparcia mieszkańcom w składaniu wniosków.</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba złożonych Wniosków o dofinansowanie: 72 • liczba zawartych umów o dofinansowanie: 66 • liczba zrealizowanych przedsięwzięć: 45 	1	932 060,18 zł	Dotacja z NFOŚiGW

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
<p>Budowa i przebudowa dróg gminnych, utwardzenie dróg i poboczy oraz opracowanie dokumentacji projektowej</p>	<p>2018</p> <p>- Przebudowa ulicy Szkolnej w m. Borowie (zadanie wieloletnie 2016-2018). Przebudowa ulicy polegała na wykonaniu nawierzchni asfaltowej na powierzchni 3 871,64 m² (długość 789,5 m.b.) wraz ze zjazdami o powierzchni 35,00 m². Wykonano również odwodnienie wraz z przepustami rurowymi.</p>	3	782 997,92 zł	Środki własne, dofinansowanie 451 686,56 zł, z czego kwota 12 726,00 zł stanowi refundację wydatków poniesionych w latach ubiegłych z UM ze środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020
	<p>- Przebudowa ulicy Zielnej w m. Borowie (zadanie wieloletnie 2016-2018). W ramach zadania wykonano nawierzchnię asfaltową na powierzchni 2 679 m² (długość 443 m.b.) wraz ze zjazdami o powierzchni 225 m².</p>	3	1 305 687,05 zł	Środki własne, dofinansowanie 484 579,00 zł z Urzędu Marszałkowskiego ze środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020
	<p>- Modernizacja drogi gminnej dojazdowej do gruntów rolnych na odcinku Iwowe – Łopacianka (zadanie wieloletnie na lata 2017-2020). W 2018 roku wykonano podbudowę i ułożono nawierzchnię bitumiczną na długości 640,0 m.b. drogi . W latach 2017-2018 ułożono nawierzchnię bitumiczną na łącznej długości 1 465,00 m.b. drogi .</p> <p>Modernizacja dróg gminnych i ulic w Borowiu. Budowa ulic:</p> <p>-Cichej (nawierzchnia z betonu asfaltowego ulicy w ilości 408.5 m.b. i szerokości zmiennej 5-6,4 m),</p> <p>-Miłej (nawierzchnia w ilości 98.5 m.b. i szerokości 5,00 m.),</p> <p>-Spokojnej (nawierzchnia z betonu asfaltowego w ilości 241,90 m.b. i szerokości 5,44 m.),</p> <p>- wykonano nawierzchnię ulicy Sasimowskiego w na powierzchni 3 850 m² (dł. 700 m.b. x szer. 5.5m), w obrębie skrzyżowania z drogą prowadzącą do m. Kamionka (46.10 m.b. i szerokości 7,00 m),</p>	1	344 422,35 zł	Środki własne, dotacja 51 900,00 zł z Urzędu Marszałkowskiego
		3	1 075 961,75 zł	Środki własne

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	- modernizacja ulicy Przemysłowej na powierzchni 1 100,00m ² (200 m.b. x 5,5m) poprzez profilowanie nawierzchni drogi, wykonanie podbudowy i skropienie nawierzchni emulsją asfaltową.			
	2019 - Modernizacja drogi gminnej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Laliny. W ramach zadania ułożono nawierzchnię asfaltową na długości 805,0 m.b. drogi . - Modernizacja dróg gminnych i ulic na terenie gminy Borowie W ramach zadania wykonano podbudowę na ul. Przemysłowej w Borowiu o powierzchni 250,00 m ² .	3 1	 366 886,93 zł 10 497,31 zł	Środki własne, dotacji z UM w kwocie 60 000,00 zł Środki własne
	2020 - Przebudowa drogi gminnej nr 130111W w m. Dudka (zadanie wieloletnie 2019 i 2020). W zakres zadania wchodziło wykonanie: jezdni asfaltowej o długości 1 349 m.b. i szer. 5,00 m.b., chodnika na długości 1 333 m.b. i szerokości 2 m.b., poboczy z kruszywa o łącznej długości 1 349 m.b. i szer. 0,75 m.b., odwodnienia za pomocą rowów, oznakowania według stałej organizacji ruchu. - Modernizacja drogi gminnej dojazdowej do gruntów rolnych w m. Borowie - ul. Biela, zadania ułożono nawierzchnię asfaltową na długości 930,0 m.b., dwie warstwy masy bitumicznej wiążącej i ścieralnej po 4 cm grubości każda.	3 3	 2 304 592,62 zł 221 064,08	Środki własne, dofinansowanie z rządowego programu Fundusz Dróg Samorządowych w wysokości 1 728 444,00 zł. Środki własne, fundusz sołecki 34 121,08 zł, dofinansowanie z UMWM w kwocie 85 000,00 zł.

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	- Wykonano remont drogi gminnej w miejscowości Borowie ul. Sasimowskiego wykonując nawierzchnię asfaltową o długości 750 m.b., szerokości 5,5 m i powierzchni 4 125 m ²	3	226 260,13 zł	Środki własne, dofinansowanie z rządowego programu Fundusz Dróg Samorządowych w kwocie 147 069,08 zł
	- Remont dróg gminnych Nr 130112W w m. Stara Brzuza w kierunku wsi Gościewicz oraz Nr 120113W w m. Filipówka. W dniu 8 czerwca podpisano umowę na wykonanie remontu dróg gminnych w miejscowościach Stara Brzuza i Filipówka. Wykonano prace drogowe: nawierzchnie asfaltową o szerokości 5,5 m i pobocza o szer. 0,75 m, I odcinek drogi o długości 650 m w m. Stara Brzuza tj. od drogi powiatowej w kierunku Gościewicza, natomiast drugi odcinek o długości 780 m w m. Filipówka tj. od drogi powiatowej do centrum wsi.	1	572 479,23 zł	Środki własne, Dofinansowanie z rządowego programu Fundusz Dróg Samorządowych w kwocie 372 111,49 zł
	- Remont drogi gminnej nr 130108W w miejscowości Borowie. Remont drogi w strefie lokalizacji przemysłu o długości 750 mb i szerokości 5,5 m wraz z utwardzeniem tłuczniem poboczny.	3	226 260,13 zł	Środki własne, Dofinansowanie z rządowego programu Fundusz Dróg Samorządowych w kwocie 147 069,08 zł
	- Remont dróg gminnych (ul. Spokojna, Cicha i Wesoła) w Głoskowie. Przeprowadzono remont dróg gminnych poprzez wykonanie podbudowy gr. 10 cm. z bezpłatnie pozyskanego destruktu	3	25 000 zł	Środki własne
	- Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na remont drogi w Iwowem	1	68 880,00 zł	Środki własne

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<u>2021</u>			
	- Odebrano prace drogowe w miejscowości Słup Drugi. W ramach zadania ułożono nawierzchnię asfaltową na długości 2 250,0 m.b.	3	372 662,33 zł	Środki własne
	- Przebudowa drogi gminnej w Iwowem nr 130144 W (zadanie wieloletnie na lata 2021-2022). Wykonano prace drogowe na odcinku 1 676,0 m i szerokości 5 m. W 2021 roku zostały wykonane i sfinansowane roboty przygotowawcze oraz częściowo roboty rozbiórkowe, roboty ziemne, układanie chodnika, zjazdy gospodarcze i kanał technologiczny	1	559 494,71zł	Środki własne, dofinansowanie ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg w kwocie 1 920 573,29 zł
	- Remont dróg gminnych dojazdowych do gruntów rolnych i drogi dojazdowej do szkoły	3	32 037,00 zł	Fundusz sołecki
	- Remont dróg gminnych: Wykonano remonty dróg gminnych w miejscowościach Brzuskowola (Trojanki), Gościewicz i Filipówka wykonując nawierzchnię asfaltową o łącznej długości 1 910 m.b.	3	292 646,50 zł	Środki własne
	- Przebudowa drogi gminnej w Głoskowie, ul. Bajkowa. W ramach inwestycji wykonano odwodnienie i nawierzchnię asfaltową o długości 0,808 km.	3	207 433,10 zł	Środki własne, dotacja z budżetu Województwa Mazowieckiego w wysokości 50 000,00 zł
	- Remont dróg gminnych w miejscowości Głosków ul. Spokojna, Wesoła i część ulicy Cichej. Wykonano nawierzchnię asfaltową na łącznej długości 433 m oraz regulacje studzienek wodociągowych i kanalizacyjnych.	3	80 943,78 zł	Środki własne
	- Remont drogi gminnej na odcinku Kamionka-Czarnów	3	16 537,73	Fundusz sołecki
	- Modernizacja drogi gminnej na odcinku Gózd – Budziska. Wykonano nawierzchnie asfaltową o długości 250mb.	3	69 451,95 zł	Środki własne

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>2022</p> <p>- Przebudowa drogi gminnej nr 130144W w miejscowości Iwowe (zadanie wieloletnie na lata 2021-2022). W ramach zadania ułożono nawierzchnię asfaltową na długości 1,676 km, ułożono chodnik z kostki betonowej na długości 1,676 km, wykonano pobocza z kruszywa łamanego na długości 1,646 km, wykonano 47 zjazdów gospodarczych i 2 zjazdy publiczne, trzy progi zwalniające, odwodnienie i oznakowanie jezdni.</p> <p>- Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Brzuskowola. Została wykonana nawierzchnia asfaltowa na odcinku 990,0 m.</p> <p>- Modernizacja dróg gminnych na terenie gminy Borowie etap I. Wymienione zadanie obejmowało swoim zakresem:</p> <p>-<u>przebudowa drogi w miejscowości Głusków (ul. Szkolna)</u>: wykonanie nawierzchni asfaltowej na długości 2,355 km o szerokości zmiennej od 4,6 m do 6,1m. Wykonanie zjazdów i parkingu z kostki betonowej. Wykonanie dwóch progów zwalniających, regulacji studzienek kanalizacyjnych i studzienek dla zaworów wodnych. Wykonanie poboczy z kruszywa łamanego. Wykonanie oznakowania jezdni liniami.</p> <p>-<u>przebudowa drogi w miejscowości Łętów</u> wykonanie nawierzchni asfaltowej na długości 2,859 km o szerokości 4,6 m - 4,5 m. Wykonanie czterech progów zwalniających, regulacji studzienek kanalizacyjnych i studzienek dla zaworów wodnych. Wykonanie poboczy z kruszywa łamanego. Wykonanie oznakowania jezdni liniami.</p> <p>-<u>przebudowa drogi w miejscowości Borowie, ul. Kasztanowa - Kamionka</u></p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>	<p>2 380 781,42 zł</p> <p>330 421,08 zł</p> <p>6 597 850,02 zł</p>	<p>Środki własne, dotacja z budżetu UMWM w wysokości 1 920 573,29 zł</p> <p>Środki własne</p> <p>Środki własne, dotacja z programu Polski Ład wysokości 6 267 957,51 zł</p>

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>wykonanie nawierzchni asfaltowej na długości 2,800 km o szerokości zmiennej od 4,6 m do 5,6 m. Wykonanie poboczy z kruszywa łamanego. Wykonanie odwodnienia na długości 430,0 m.</p> <p><u>-przebudowa drogi w miejscowości Gościewicz</u> wykonanie nawierzchni asfaltowej na długości 1,736 km o szerokości 5,5 m. Wykonanie poboczy z kruszywa łamanego</p> <p>- Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Laliny i Iwowe. Została wykonana nowa nawierzchnia z mieszanek mineralno-bitumicznych asfaltowych o długości 900,00 m oraz pobocza z kruszywa łamanego na działkach nr 1047 w miejscowości Iwowe oraz 662/3 w miejscowości Laliny</p> <p>- Modernizacja dróg gminnych na terenie gminy Borowie etap II. Wymienione zadanie obejmowało swoim zakresem: <u>-przebudowa drogi w miejscowości Jaźwiny - Nowa Brzuza</u> Wykonanie 2 warstw nawierzchni asfaltowej (wiążącej i ścieralnej) na długości 2,148 km o szerokości 4,60m; Wykonanie poboczy z kruszywa łamanego po obu stronach o szerokości 0,75 m. Wykonano pobocza z kruszywa drogowego i wykonano regulacje studzienek sieci sanitarnej oraz zaworów wodnych instalacji wodociągowej.</p> <p><u>-przebudowa drogi na odcinku Brzuskowola - Filipówka</u> Wykonanie 2 warstw nawierzchni asfaltowej (wiążącej i ścieralnej) na długości 1,430 km o szerokości 4,50m. Wykonanie poboczy z kruszywa łamanego po obu stronach o szerokości 0,75m. Wykonano pobocza z kruszywa drogowego i wykonano regulacje studzienek sieci sanitarnej oraz zaworów wodnych instalacji wodociągowej.</p>	<p>3</p> <p>3</p>	<p>425 964,99 zł</p> <p>5 396 648,37 zł</p>	<p>Środki własne, dofinansowanie w wysokości 164 000,00 zł z budżetu UMWM w ramach Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych</p> <p>Środki własne, dotacja z programu Polski Ład w wysokości 4 875 941,29 zł</p>

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	- przebudowa 6 odcinków dróg w miejscowości Wilchta. Wykonanie warstwy nawierzchni asfaltowej na łącznej długości 3,227 km oraz poboczy z kruszywa łamanego po obu stronach o szerokości 0,75m.			
	- Modernizacja drogi w miejscowości Laliny. Wymienione zadanie obejmuje swoim zakresem położenie warstwy ścieralnej o gr. 5 cm na długości 45 m i szerokości 5m oraz wykonanie poboczy z kruszywa łamanego.	3	36 654,00 zł	Środki własne
	2023 - Przebudowa ul. Wierzbowej w miejscowości Głusków W ramach zadania zostały wykonane: roboty przygotowawcze, roboty ziemne, pobocza z kruszywa łamanego na szerokości 0,75m, chodnik, zjazdy gospodarcze i publiczne, nawierzchnia z betonu asfaltowego, przepust pod drogą o śr.60cm. Ponadto ustawiono znaki drogowe i wykonano oznakowanie poziome grubowarstwowe, przeprowadzono regulacje pionową studzienek kanalizacyjnych i zaworów wodociągowych, przestawienie hydrantów, plantowanie skarp, obsadzenie trawą, umocowanie skarpy płytami EKO oraz kanał technologiczny na długości 899 m. - Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Filipówka. W ramach zadania zostały wykonane: podbudowa pod nawierzchnię z betonu asfaltowego, nawierzchnia z betonu asfaltowego, ustawiono znaki drogowe.	3	2 582 558,89 zł	Środki własne, dotacja w wysokości 1 643 282,00 zł z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
		3	298 782,74 zł	Środki własne, dotacja 150 000,00 zł z UMWM w ramach programu Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych (FOGR).

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	- Remont drogi gminnej od miejscowości Bruskowola do miejscowości Gościewicz. W ramach zadania zostały wykonane: nowa nawierzchnia z mieszanek mineralno-bitumicznych o grubości 8 cm, odtworzono pobocza z kruszyw łamanych o szerokości 0,75 m, wymieniono przepusty rurowe, naprawiono zjazdy do posesji, odtworzono rowy odwadniające po obu stronach drogi na długości 0,885 km oraz wykonano oznakowanie pionowe.	3	882 429,85 zł	Środki własne, dotacja 687 626, 59 zł ze środków rządowych w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.
Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepłej	2019 - Montaż paneli fotowoltaicznych na budynku Publicznej Szkoły Podstawowa w Iwowie	3	27 121,00 zł	Środki własne
	2022 - Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Kamionka (zadanie realizowane w latach 2022-2024) - montaż paneli fotowoltaicznych na dachu budynku świetlicy.	1	2 373 970,00 zł	Środki własne, dotacja z programu Polski Ład w wysokości 1 919 699,57 zł
Uwzględnianie w dokumentach planistycznych rozwiązań kształtowania przestrzeni i ich funkcjonowania umożliwiających ochronę powietrza i przewietrzanie osiedli wiejskich odpowiednio do obowiązujących przepisów prawa	2018 - Wybudowano skwer rekreacyjny w miejscowości Borowie.	3	254 122,40 zł	Środki własne, Dofinansowanie w kwocie 140 536,00 zł w ramach PROW na lata 2014–2020
	- Zagospodarowanie i urządzenie placu rekreacyjno-wypoczynkowego w Borowiu.	3	26 224,83 zł	16 224,83 zł z funduszu sołeckiego, Dofinansowanie z UMWM w kwocie 10 000,00 zł

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
Promowanie odnawialnych źródeł energii	W trakcie wydarzeń edukacyjnych omówionych w zadaniu Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody w rozdziale 3.9 niniejszego Raportu	1		
Opracowanie i prowadzenie akcji promocyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza w tym gospodarki niskoemisyjnej oraz promowanie rozwiązań przyczyniających się do redukcji emisji zanieczyszczeń	2018 -Gmina Borowie uruchomiła system monitorowania jakości powietrza – 4 sensory - 3 miejscowościach gminy: dwa w Borowiu, Głuskowie i Iwowem zostały zainstalowane sensory, które odczytują i odwzorowują kolorystycznie w czasie rzeczywistym parametry aktualnego stanu powietrza w lokalizacji, w której są zainstalowane.	2	7 330,80 zł (zakup sensorów oraz montaż) 3 542,40 zł (abonament roczny)	Środki własne
	2021 - Utworzenie punktu konsultacyjnego w budynku Urzędu Gminy w ramach programu „Czyste Powietrze”.	3	16 000,00 zł	Środki własne, Dotacja 9 000,00 zł z WFOŚiGW w Warszawie
	2022 - Możliwość otrzymania dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła – dofinansowanie obejmuje zakup: peletu drzewnego, drewna kawałkowego i innych rodzajów biomasy oraz gazu skroplonego LPG lub oleju opałowego (wyłacono 95 dodatków). - Działalność Punktu konsultacyjnego w budynku Urzędu Gminy w ramach programu „Czyste Powietrze”.	3 2	159 500,00 zł Koszty administracyjne	Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 Środki własne
	2023 - Dzieci w klasach I-III z Zespołu Oświatowego w Borowiu obchodzili Dzień Czystego Powietrza, omawiający temat	3	Koszty administracyjne	Środki własne

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	punkt konsultacyjny programu Czyste Powietrze, w którym to pracownicy Urzędu Gminy w Borowiu udzielali informacji o programie Czyste Powietrze oraz rozpowszechniali materiały informacyjne i promocyjne o programie.			
	- Zadanie pn. „Ekologiczny piknik rodzinny w Gminie Borowie”. Uczestnicy podczas wydarzenia dowiadawali się o przyczynach powstawania smogu i sposobach redukcji emisji zanieczyszczeń. Dla dzieci przygotowana była stacja „Zadbaj o powietrze”, w której prowadzone były zabawy edukacyjne.	3	30 000,00 zł	Dofinansowanie z WFOŚiGW w Warszawie
Dywersyfikacja źródeł energii w oparciu o technologie niskoemisyjne i OZE	Działania z powyższych zadań wpisują się w zakres niniejszego zadania.	2	-	-

*gdzie: 0 – niezrealizowane, 1 – zrealizowane częściowo, 2 – realizowane na bieżąco, 3 – zrealizowane całkowicie.

Pozytywne skutki wyżej wymienionych działań kumulują się m.in. ze skutkami wdrażania programów ochrony powietrza, uchwały w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji niespełniających norm emisyjnych.

Ponadto Urząd Gminy podejmował działania w zakresie zadania monitorowanego – tj. Rozbudowa sieci gazowych wraz z podłączeniem nowych odbiorców:

- W roku 2018 Wójt Gminy Borowie wydał decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla budowy sieci gazowej średniego ciśnienia w m. Borowie – osiedle za szkołą, dla budowy sieci gazowej średniego ciśnienia w m. Głusków oraz dla budowy sieci gazowej średniego ciśnienia w m. Borowie – ulica Zielna).
- W roku 2019 Wójt Gminy Borowie wydał decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego budowy sieci gazowej średniego ciśnienia:
  - DN 63PE o ciśnieniu roboczym do 0,5 MPa przewidzianej do realizacji w miejscowości Głusków na działkach o nr ew. 172/26, 172/44 i 172/9;
  - DN 90PE i DN 40PE o długości ok. 133,0 m przewidzianej do realizacji w miejscowości Borowie na działkach o nr ew. 183/7, 404 i 398;
  - DN 63PE o długości ok. 107,0 m i ciśnieniu 0,4 MPa przewidzianej do realizacji w miejscowości Borowie na działce o nr ew. 431/1;
  - DN 63PE o długości ok. 95,0 m i ciśnieniu 0,4 MPa przewidzianej do realizacji w miejscowości Wilchta na działce o nr ew. 179/1 i Dudka na działkach o nr ew. 3/3, 3/2 i 2/11.
- W roku 2020 Wójt Gminy Borowie wydał decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego budowy sieci gazowej średniego ciśnienia:
  - DN 63PE o długości ok. 240,0 m przewidzianej do realizacji w miejscowości Borowie, na działkach o nr ew. 326/1, 336/5, 336/12, 328/3, 436/2;
  - DN 63PE o długości ok. 230,0 m przewidziana do realizacji w miejscowości Głusków, na działkach o nr ew. 683, 238/5, 239/2, 241/2, 242/2, 243/2, 246/2, 247/2, 248/6;
  - DN 40PE, o długości ok. 77,0 m przewidziana do realizacji w gminie Borowie, w miejscowości Głusków na działce o nr ew. nr 201/6;
  - DN 90PE wraz z przyłączami gazowymi średniego ciśnienia DN 25PE, przewidziana do realizacji w miejscowości Wilchta na działkach o nr ew. 85/2, 270/3, 86/1, 86/3, 86/4, 87, 275, 130/2, 270/4, 144/3, 144/4, 270/2.
- Z kolei w 2021 roku Wójt Gminy Borowie wydał decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego budowy gazociągu średniego ciśnienia:
  - DN 63 PE na działkach o nr ew. 99/23, 155/1, 156/1, 678, 681 obręb Głusków.

3.2 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze – Zagrożenia hałasem.

W POŚ Gminy Borowie wyznaczono następujące cele i kierunki w obszarze zagrożeń związanych z ponadnormatywnymi poziomami hałasu:

Tabela 3. Cele i kierunki w zakresie zagrożeń hałasem wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji
Zagrożenie hałasem	Ochrona przed hałasem	Poprawa klimatu akustycznego

Działania w obszarze związanym z ochroną przed hałasem są zbieżne z zadaniami realizowanymi w zakresie ochrony powietrza – dotyczy to modernizacji dróg oraz usprawnienia komunikacji. Poprawa nawierzchni dróg jednocześnie wpływa na poprawę klimatu akustycznego. Głównym źródłem hałasu na terenie gminy jest transport samochodowy (droga krajowa nr 76), a także rolniczy. Ponadto na klimat akustyczny wpływa linia kolejowa przebiegająca przez centralną część gminy. Ponadto drugorzędnymi źródłami hałasu, które mogą powodować lokalne uciążliwości, są położone na terenie gminy zakłady usługowe i produkcyjne. Prawidłowe kształtowanie klimatu akustycznego w Gminie polega przede wszystkim na zmniejszeniu poziomów hałasu u samego źródła poprzez zmniejszanie poziomów hałasu odpowiednimi metodami urbanistycznymi i technikami budowlanymi.

Zgodnie z danymi GIOŚ w latach 2018-2022 nie przeprowadzono pomiarów natężenia hałasu na terenie Gminy Borowie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Część zadań realizowana w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza przyczynia się również do poprawy klimatu akustycznego, poprzez promocje nieemisyjnych środków transportu i wspólnej komunikacji publicznej.

Tabela 4. Realizacja zadań własnych w zakresie ochrony przed hałasem w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
Prowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowanie rozwiązań przyczyniających się do jego redukcji (np. promowanie transportu publicznego i jazdy na rowerze)	-	0	-	-

*gdzie: 0 – niezrealizowane, 1 – zrealizowane częściowo, 2 – realizowane na bieżąco, 3 – zrealizowane całkowicie.

3.3 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze – Promieniowanie elektromagnetyczne.

W POŚ Gminy Borowie wyznaczono następujące cele i kierunki w obszarze promieniowanie elektromagnetyczne (PEM):

Tabela 5. Cele i kierunki w zakresie promieniowania elektromagnetycznego wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji
Pole elektromagnetyczne	Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne, według Rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Jak wynika z raportu wyników pomiarów PEM w 2019, Gmina Borowie charakteryzuje się niskim natężeniem pól elektromagnetycznych. Wartość pomiaru wyniosła <0,2 V/m, czyli znacząco niższa niż dopuszczalne wartości. Średnia pomiarów dla całego powiatu

grójeckiego wyniosła 0,17 V/m. W POŚ Gminy Borowie w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym wyznaczono 1 zadanie monitorowane, tj. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM. Z uwagi na utrzymujące się niskie poziomy PEM nie zaszła konieczność prowadzenia akcji informacyjnych dotyczących zagrożeń w wyniku oddziaływania promieniowania.

W 2018 została wydana decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego tj. dla budowy stacji bazowej telefonii komórkowej w m. Głusków.

3.4 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze – Gospodarowanie wodami.

W POŚ Gminy Borowie wyznaczono następujące cele i kierunki w zakresie gospodarowania wodami:

Tabela 6. Cele i kierunki w zakresie gospodarowania wodami wyznaczone w POŚ Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji
Gospodarowanie wodami	Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych
		Gospodarowanie wodami uwzględniające zmiany klimatyczne

W przypadku działań związanych z poprawą w zakresie gospodarowania wodami, najważniejszą rolę odgrywa gospodarka wodno-ściekowa, która jest opisana w rozdziale 3.5 niniejszego Raportu. Na obszarze Gminy Borowie poprawy stanu wymagają wody powierzchniowe. Wszystkie Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) będące w granicach gminy Borowie posiadają status zagrożony nieosiągnięciem celów środowiskowych. Monitoringiem objęte są wyłącznie dwie JCWP RW20001725649 i RW200017256369, a ich stan oceniono jako zły. Wody podziemne charakteryzują się dobrym stanem ilościowym oraz chemicznym. Do bieżących zadań Gminy należy podtrzymanie dobrego stanu wód podziemnych oraz poprawa stanu wód powierzchniowych. Działania Gminy głównie związane były z rozbudową sieci kanalizacyjnej wpływają na poprawę jakości wód, poprzez

dołączanie indywidualnych gospodarstw do zbiorczego systemu odprowadzania ścieków do oczyszczalni.

W ramach zadań własnych samorządu, w okresie sprawozdawczym, przeprowadzane były działania związane z konserwacją urządzeń melioracyjnych oraz czyszczeniem rowów przydrożnych. Ponadto organizowane były szkolenia dla rolników z zakresu oddziaływania substancji szkodliwych w produkcji rolnej i ryzykach skażenia środowiska naturalnego w gospodarstwach.

W Gminie Borowie poważnym problemem był nadmiar wód po opadach deszczu czy też zimowych roztopów, w związku z tym podjęto decyzję o budowie 3 zbiornika retencyjnego wzdłuż rzeki Borowianki. Szczegółowe zadania w zakresie gospodarowania wodami realizowane w latach 2018-2023 na terenie Gminy Borowie przedstawiono w Tabeli 7. poniżej:

Tabela 7. Realizacja zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
<p>Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez racjonalne nawożenie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych)</p>	<p>2022</p> <p>- Informowanie o ogólnopolskich konkursach z zakresu Bezpiecznej Pracy w Gospodarstwie Rolnym popularyzujących sposoby ograniczania ryzyka oddziaływania substancji szkodliwych w produkcji rolnej – „Bezpiecznie z niebezpiecznymi substancjami”</p>	2	Koszt administracyjny	Środki własne
	<p>2023</p> <p>- Organizacja szkoleń dla rolników pt. „Ekoschematy nowym instrumentem finansowym WPR 2023-2027” w budynku GOK w Borowiu przez Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego</p> <p>- Urząd Gminy na bieżąco udostępnia komunikaty dedykowane producentom rolnym w zakresie wymogów dot. środków ochrony roślin i sposobów uprawy.</p> <p>- Informowanie o ogólnopolskich konkursach dla dzieci popularyzujących sposoby ograniczania ryzyka oddziaływania substancji szkodliwych na istoty żywe i skażenia środowiska naturalnego w gospodarstwach rolnych m.in. Konkurs ”Bezpiecznie na wsi mamy, niebezpiecznych substancji unikamy”</p> <p>- Organizacja obowiązkowych szkoleń dla producentów rolnych w zakresie stosowania środków ochrony roślin - „Szkolenie Chemizacyjne” - w Gminnym Ośrodku Kultury w Borowiu.</p>	2	Koszt administracyjny	Środki krajowe
		2	Koszt administracyjny	Środki własne
		2	Koszt administracyjny	Środki własne

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gminna ewidencja jest prowadzona w formie elektronicznej, przeprowadzane są kontrole posiadania umów na korzystanie z usług wykonywanych przez przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych i dowodów uiszczania opłat za te usługi	2	Koszty administracyjne	Środki własne
Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi	2018 - Odwodnienie ulicy Zielnej i Wierzbowej. Inwestycja polegała m.in. na wykonaniu kanału odwadniającego o długości 200 m.b., wykonaniu 5 studni rewizyjnych, wybudowaniu 1 separatora o średnicy 1500 mm, wybudowaniu osadnika o średnicy 2500 mm.	3	162 797,98 zł	Środki własne
	- Opracowanie projektu i wykup gruntów pod zbiornik retencyjny w miejscowości Borowie – zadanie wieloletnie - wykupiono grunty o powierzchni 0,6726 ha oraz poniesiono częściowy wydatek na dokumentację projektową zbiornika.	1	126 449,96 zł	Środki własne
	- Przebudowa drenażu ul. Cicha w Borowiu	3	8 979,00 zł	Środki własne
	2019 - Opracowanie częściowe projektu i wykup gruntów o powierzchni 0,5104 ha pod zbiornik retencyjny w miejscowości Borowie	1	624 271,27 zł	Środki własne

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	- Oczyszczenie rowu melioracyjnego na trasie Chromin-Laliny	3	10 000,00 zł	Środki własne
	2020 - Poniesiono wydatki na wydruki map pod zbiornik retencyjny w miejscowości Borowie - Wójt Gminy Borowie wydał decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla budowy zbiornika małej retencji o powierzchni lustra wody do 5,53 ha i głębokości do 2,7 m na który składa się czasza zbiornika z budowla wypustową i zrzutową, zapora (grobla) ziemna i rów opaskowy, przewidziana do realizacji w gminie Borowie, w miejscowości Borowie na działkach o nr ew. 230, 231, 232, 233, 234/1, 234/2, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 412, 414, 417, 418/2, 262, 263, 264/1, 264/7, 264/6, 264/5, 264/4, 269, 270, 271, 272/1, 272/2, 272/3, 273/2, 329/8; - Udrożnienie rowu melioracyjnego na gruntach rolnych w miejscowości Gózd	1 1 3	650,49 zł Koszty administracyjne 10 000,00 zł	Środki własne Środki własne Środki własne
	2021 - Opracowanie projektu oraz zakup dwóch działek pod zbiornik retencyjny w miejscowości Borowie o łącznej powierzchni 0,5288 ha	1	101 056,28 zł	Środki własne

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<u>2022</u>			
	- Dostawa i montaż fontanny pływającej na zbiorniku wodnym w Borowiu. Fontanna oprócz funkcji rekreacyjno-turystycznej pełni funkcję aeratora wodnego tj. zmniejszy zamulenie dna oraz rozkład osadów organicznych w zbiorniku wodnym.	3	87 330,00 zł	Środki własne, dofinansowanie w kwocie 55 452,00 zł w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020.
	- Aktualizacja projektu budowlanego i kosztorysu zbiornika retencyjnego w miejscowości Borowie	1	20 760,00 zł	Środki własne
	<u>2023</u>			
	- Gminna Spółka Wodna Borowie podpisała umowę w ramach programu "Mazowsze dla melioracji" na realizację zadania „konserwacja rowów melioracyjnych w miejscowościach Borowie, Chromin i Kamionka"	3	46 720,00 zł	Dofinansowanie z UMWM w kwocie 37 376,00 zł

*gdzie: 0 – niezrealizowane, 1 – zrealizowane częściowo, 2 – realizowane na bieżąco, 3 – zrealizowane całkowicie.

3.5 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze - Gospodarka wodno-ściekowa.

W POŚ Gminy Borowie wyznaczono następujące cele i kierunki w zakresie gospodarki wodno-ściekowej:

Tabela 8. Cele i kierunki w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji
Gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej	Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy
		Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej

Gmina Borowie prowadzi działania związane z prowadzeniem racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej. Jest to jedno z najważniejszych celów dla władz samorządowych, aby zapewnić mieszkańcom dostęp do dobrej jakościowo wody. Sieć wodociągowa jest bardzo dobrze rozwinięta, na koniec 2023 roku długość wynosiła 100,8 km, a stopień zwodociągowania wynosił 97,7% obszaru Gminy. Dostarczana woda w 100% zaspokaja potrzeby bytowo – gospodarcze mieszkańców gminy Borowie oraz zapotrzebowanie przeciwpożarowe. Z kolei długość czynnej sieci kanalizacyjnej do końca roku 2023 wynosiła 67,3 km, a stopień skanalizowania Gminy wynosi 83,6%. Urząd Gminy realizuje na bieżąco inwestycje związane z rozbudową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz planuje dalszy rozwój infrastruktury wodno-ściekowej. Zwiększona dostępność do sieci wpływa na poprawę stanu jakości wód na terenie Gminy, każdego roku realizowane są nowe podłączenia do sieci i likwidacja zbiorników bezodpływowych. Ścieki z terenu gminy Borowie odprowadzane są do gminnej oczyszczalni ścieków w Borowiu, która została rozbudowana w latach 2014-2015. Średnia dobowa przepustowość gminnej oczyszczalni ścieków w Borowiu wynosi 530 m³. Wszystkie sołectwa podłączone są do sieci kanalizacyjnej. Szczegółowe zadania w zakresie - Gospodarka wodno-ściekowa realizowane w latach 2018-2023 na terenie Gminy Borowie przedstawia Tabela 9. poniżej:

Tabela 9. Realizacja zadań własnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej	2018 - Zlecono i wykonano usterki na sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wilchta po poprzednim wykonawcy	3	44 034,00 zł	Środki własne
Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody	2023 - W ramach zadania pn. „Ekologiczny piknik rodzinny w Gminie Borowie”. Prowadzona była prelekcja w zakresie konieczności oszczędzania wody. Dla dzieci przygotowana była stacja „Czysta woda”, w której prowadzone były zabawy edukacyjne.	3	30 000,00 zł	Dofinansowanie z WFOŚiGW w Warszawie w kwocie 30 000,00 zł
Zwiększenie dostępności mieszkańców do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków oraz oczyszczalni ścieków	2018 - Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Borowie. Zadanie wieloletnie (2015-2020). W 2018 roku sfinansowano częściowe roboty wykonywane na terenie m. Wilchta, Słup Pierwszy, Słup Drugi, Laliny tj. wybudowano 10 592,60 m.b. sieci kanalizacyjnej; 115 szt. przyłączy kanalizacyjnych o długości 3 922,17 m.b.; 6 kpl. przepompowni ścieków; 2 kpl. przydomowych przepompowni ścieków. - Budowa sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami w miejscowościach: Filipówka, Brzuskowola, Gościewicz, Łętów (zadanie wieloletnie 2017-2019). W miejscowości Łętów wybudowano 1 454,57 m.b. sieci kanalizacyjnej, 53 szt. przyłączy kanalizacyjnych o długości 1 308,60 mb i 2 przepompownie ścieków. Inwestycja została zakończona w 2018 roku i oddana do użytku. W sumie w ramach zadania w latach 2017-2018 wybudowano 3 667 mb sieci kanalizacyjnej, 53 przyłącza o długości 1 369,6 mb, 2	1 3	4 593 075,13 zł 1 604 313,32 zł	Środki własne, pożyczka z WFOŚiGW w Warszawie Środki własne, pożyczka z WFOŚiGW w Warszawie

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>przepompownie ścieków sieciowe i 1 przepompownię przydomową. W miejscowościach Filipówka, Brzuskowola, Gościewicz w 2018 r. wybudowano: sieć kanalizacyjną o długości 6 307,30 mb i 1 przepompownię ścieków.</p> <p>Mieszkańcy Gminy Borowie we własnym zakresie wykonali w 2018r. 24 przyłącza wodociągowe do budynków i innych obiektów.</p>			
	<p>2019</p> <p>- Budowa gminnej sieci wodociągowej na terenie gminy Borowie (zadanie wieloletnie na lata 2015-2020). Wybudowano 250 m.b. sieci wodociągowej i 1 przyłączy wodociągowe w miejscowości Borowie-osiedle ze szkołą w ulicy Wspólnej. Sfinansowano projekt budowlany sieci wodociągowej w miejscowości Głusków- Wilchta.</p> <p>- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Borowie – (Zadanie wieloletnie na lata 2015-2020). W roku 2019 sfinansowano roboty wykonane na terenie m. Jaźwiny, Słup Pierwszy, Słup Drugi, Wilchta, Laliny – wybudowano 9 570,65 m.b. sieci, 137 szt. przyłączy kanalizacyjnych o dł. 4 705,78 m.b., 4 kpl. przepompowni ścieków, 5kpl. przydomowych przepompowni ścieków. W ramach zadania wykonano również 110 m.b. sieci kanalizacyjnej i 1 przyłączy kanalizacyjne.</p> <p>- Budowa sieci kanalizacji wraz z przyłączami w miejscowościach: Filipówka, Brzuskowola, Gościewicz. (Zadanie wieloletnie na lata 2017-2019). W ramach zadania wybudowano sieć kanalizacyjną o długości 2 751,08 m.b., 50 przyłączy kanalizacyjnych o długości 2 372.62 mb. i 1 przydomową oczyszczalnię ścieków w miejscowościach Filipówka, Brzuskowola i Gosciewicz. Łącznie w</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>3</p>	<p>74 140,00 zł</p> <p>5 280 675,71 zł</p> <p>W 2019 r. 1 062 028,46 zł</p>	<p>Środki własne, pożyczka z WFOŚiGW w Warszawie</p> <p>Środki własne, pożyczka z WFOŚiGW w Warszawie</p> <p>Koszt całkowity - 4 227 807,24 zł. Środki własne, pożyczka z WFOŚiGW w Warszawie</p>

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>miejsowościach objętych zadaniem wybudowano: w miejscowości Łętów 3 667 m.b. sieci kanalizacyjnej, 53 przyłącza o długości 1 369,6 m.b., 2 przepompownie ścieków sieciowe i 1 przepompownię przydomową. W miejscowościach Filipówka, Brzuskowola, Gościewicz wybudowano sieć kanalizacyjną o długości 12 942.50 m.b., 136 przyłączy o długości 4 425.00 i 1 przepompownię ścieków.</p>			
	<p>2020</p> <p>- Budowa gminnej sieci wodociągowej na terenie gminy Borowie (zadanie wieloletnie na lata 2019-2022). Zadanie dotyczyło budowy w miejscowościach Głusków i Wilchta sieci wodociągowej o długości 3 664.95 m.b. oraz 10 szt. przyłączy o łącznej długości 338.35 m.b. Na koniec 2020 r. zbiorcza sieć wodociągowa w gminie Borowie wynosiła 92,62 km.</p> <p>- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Borowie (zadanie wieloletnie na lata 2015-2022). W 2020 roku sfinansowano roboty wykonywane na terenie miejscowości Jaźwiny, Gózd, Laliny i Iwowe w ramach, których wybudowano 12 687.37 m.b. sieci kanalizacyjnej; 139 szt. przyłączy, kanalizacyjnych o długości 3 564.53 m.b.; 6 kpl. przepompowni ścieków; 10 kpl., przydomowych przepompowni ścieków. W 2020 roku został zakończony etap budowy kanalizacji w wymienionych miejscowościach. Do 31 grudnia 2020 roku oddano do użytku wybudowaną w latach 2015-2020 sieć kanalizacyjną o łącznej długości 33,483 km, 492 przyłącza kanalizacyjne o długości 17,572 km, 17 przepompowni ścieków, 20 przydomowych pompowni ścieków.</p>	<p>1</p> <p>1</p>	<p>571 524,08 zł</p> <p>3 513 860,52 zł</p>	<p>Środki własne oraz ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 342 236,00 zł.</p> <p>Środki własne (w tym 1 000 000,00 zł z wyemitowanych obligacji komunalnych) oraz ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 530 000,00 zł.</p>

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>Wójt Gminy Borowie wydał decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla budowy sieci kanalizacji sanitarnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w miejscowości Wilchta na działkach o nr ew. 279, 3, 280 oraz na działkach o nr ew. 679, 675, 99/7, 99/10, 99/13, 99/16, 99/19, 102/1, 103/4, 103/6, 106/1, 678, 681; - w miejscowości Głusków na działkach o nr ew. 683, 238/5, 239/2, 241/2, 252/2, 243/2, 246/2, 247/2, 248/6, 249/2, 250/2, 251/2, 834/7, 834/4, 253/2, 254/2, 256/1, 695, 688; - w miejscowości Borowie, na działkach o nr ew. 402, 175/3, 176/1, 177/1, 178/1, 403. <p>Wójt Gminy Borowie wydał decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla budowy sieci wodociągowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w miejscowości Głusków na działkach o nr ew. 164, 682; - w miejscowości Stara Brzuza na działkach o nr ew. 204, 332/1, 332/2; - w miejscowości Filipówka na działkach o nr ew. 430, 431; - w miejscowości Brzuskowola na działkach o nr ew. 124; - w miejscowości Gościewicz na działkach o nr ew. 500/1, 501; - w miejscowości Borowie na działkach o nr ew. 2, 449/2; - w miejscowości Jaźwiny na działkach o nr ew. 530, 502, 500, 510/2; - w miejscowości Gózd na działce o nr ew. 595. 	<p style="text-align: center;">3</p>	<p style="text-align: center;">Koszty administracyjne</p>	<p style="text-align: center;">Środki własne</p>
	<p>Wójt Gminy Borowie wydał decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla budowy sieci wodociągowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w miejscowości Głusków na działkach o nr ew. 164, 682; - w miejscowości Stara Brzuza na działkach o nr ew. 204, 332/1, 332/2; - w miejscowości Filipówka na działkach o nr ew. 430, 431; - w miejscowości Brzuskowola na działkach o nr ew. 124; - w miejscowości Gościewicz na działkach o nr ew. 500/1, 501; - w miejscowości Borowie na działkach o nr ew. 2, 449/2; - w miejscowości Jaźwiny na działkach o nr ew. 530, 502, 500, 510/2; - w miejscowości Gózd na działce o nr ew. 595. 	<p style="text-align: center;">3</p>	<p style="text-align: center;">Koszty administracyjne</p>	<p style="text-align: center;">Środki własne</p>

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>2021</p> <p>- Budowa gminnej sieci wodociągowej na terenie gminy Borowie (zadanie wieloletnie 2019-2022). W 2021 roku w ramach zadania na ul. Cichej w miejscowości Borowie wybudowano i oddano do użytku sieć wodociągową o długości 1 169,5 m.b. oraz sfinansowano dokumentację techniczną budowy sieci wodociągowych.</p> <p>- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Borowie (zadanie wieloletnie na lata 2015-2023). W 2021 roku sfinansowano roboty budowlane wykonywane w miejscowości Borowie na ul. Cichej i miejscowościach Głusków- Wilchta, w ramach których wybudowano 4 029,61 m.b. sieci kanalizacyjnej; 20 szt. przyłączy kanalizacyjnych o długości 253,50 m.b. oraz jedną przepompownię ścieków.</p> <p>- Podpisano umowę na wykonanie kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej w miejscowości Kamionka osada Czarnów. Koszt całkowity zadania 286 696,34 zł. Prace zakończono i odbioru dokonano w dniu 10 maja 2022 roku</p> <p>- Podpisano umowę na wykonanie sieci wodociągowej w m. Wilchta oraz w m. Stara Brzuza Filipówka Brzuskowola Gościewicz. Koszt całkowity zadania 1 504 223,16 zł</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>158 514,81 zł</p> <p>1 279 517,69 zł</p> <p>Koszty administracyjne</p> <p>Koszty administracyjne</p>	<p>Środki własne, Zadania wodno-kanalizacyjne w 2021 dofinansowane zostało środkami z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 3 972 236,00 zł.</p>

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>Wójt Gminy Borowie wydał decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowy sieci wodociągowej o długości ok. 443,00mb, na działkach o nr ew. 147/1, 147/2, 682 obręb Głusków; - budowy sieci kanalizacji grawitacyjnej o długości 0,7 km ± 0,2 km na działkach o nr ew. 531, 439, 342/11, 342/13, 343/3, 530 obręb Borowie; - budowy sieci kanalizacji grawitacyjnej o długości 0,4 km ± 0,1 km na działkach o nr ew. 531, 341/7, 439 obręb Borowie; - budowy sieci wodociągowo- kanalizacyjnej: wodociąg o średnicy 1110-160mm i długości 0,5 km, kanalizacja grawitacyjna o średnicy 200mm i długości 0,2 km ± 0,1 km na działkach o nr ew. 208, 170/5, 170/7 obręb Kamionka; - budowy sieci wodociągowej o długości ok. 1,3 km ± 0,3 km i średnicy 110-160mm na działkach o nr ew. 531, 341/7, 439, 342/11, 342/13, 343/3, 530, obręb Borowie; - budowy sieci wodociągowo – kanalizacyjnej: wodociąg o długości ok 0,7 km ± 0,2 km i średnicy 110 mm oraz kanalizacja grawitacyjna o długości ok. 0,7 ± 0,2 km i średnicy 200mm na działce o nr ew. 172/12, 172/6, 172/40, 172/44, 172/26, 172/47, 172/25, 171/2, 171/1, 172/48, 172/49, 162/7 obręb Głusków; - budowa sieci wodociągowej o długości ok. 2,6 km ± 0,4 km i średnicy 160-225 mm na działkach o nr ew. 147, 148, 149, 178, 58, 61, 62 obręb Łopacianka, na działkach o nr ew. 1097, 1051, 972, 968, 966, 965, 964, 460, 458, 455, 453, 451, 1046 obręb Iwowe; - budowy sieci kanalizacji grawitacyjnej o długości ok. 25,0m, średnicy 200mm, na działkach o nr ew. 160/4, 161/1, obręb Głusków; - budowy sieci kanalizacyjnej o długości ok. 142 m i średnicy 200mm na działce o nr ew. 358/1 obręb Nowa Brzuza. 	3	Koszty administracyjne	Środki własne

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>2022</p> <p>- W miejscowościach: Wilchta, Stara Brzuza, Gościewicz, Filipówka, Brzuskowola, Kamionka, Borowie wybudowano łącznie 3 512 km sieci wodociągowej, 26 hydrantów naziemnych, jedną pompownię wody i 6 przyłączy wodociągowych o długości 141 m.b. Ponadto sfinansowano opracowanie dokumentacji projektowej budowy sieci wodociągowej w m. Głusków oraz w m. Iwowe i Łopacianka.</p> <p>- Wybudowano 212,50 m.b. sieci kanalizacji sanitarnej i 5 przyłączy o długości 42.0 m.b. w miejscowości Kamionka, w miejscowości Nowa Brzuza dokonano przebudowy istniejącej sieci kanalizacyjnej i w miejscowości Borowie wybudowano przyłącze o długości 98 m.b. W okresie sprawozdawczym sfinansowano również opracowanie dokumentacji projektowej sieci kanalizacji sanitarnej w m. Głusków oraz dokumentację przydomowych oczyszczalni ścieków.</p> <p>- Wykonanie projektu technicznego sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Gościewicz, Brzuskowola.</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>3</p>	<p>1 399 077,77 zł</p> <p>492 949,31 zł</p> <p>24 600,00 zł</p>	<p>Środki własne, środki z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 1 283 303,58 zł</p> <p>Środki własne, środki z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 235 880,00 zł</p> <p>Środki własne</p>

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>Wójt Gminy Borowie wydał decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowy sieci kanalizacyjnej o długości ok. 142 m i średnicy 200 mm przewidziana do realizacji na działce o nr ew. 358/1 obręb Nowa Brzuza; - budowy sieci wodociągowo - kanalizacyjnej: wodociąg o długości ok. 0,7 km ± 0,2 km i średnicy 110 mm oraz kanalizacja grawitacyjna o długości ok. 0,7 km ± 0,2 km i średnicy 200mm przewidziana do realizacji na działkach o nr ew. 172/12, 172/6, 172/40, 172/44, 172/26, 172/47, 172/25, 171/2, 171/1, 172/48, 172/49, 162/7 obręb Głusków; - budowy sieci wodociągowej o długości ok. 2,6 km ± 0,4 km i średnicy 160-225 mm przewidziana do realizacji działkach o nr ew. 147, 148, 149, 178, 58, 61 i 62 obręb Łopacianka, na działkach o nr ew. 1097, 1051, 972, 968, 966, 965, 964, 460, 458, 455, 453, 451 i 1046 obręb Iwowe - budowy sieci kanalizacji sanitarnej o długości do 58m i średnicy 200 mm na działce o nr ew. 526/8 obręb Jażwiny; -budowy sieci kanalizacji sanitarnej w systemie grawitacyjnym o średnicy Øz 200mm i ciśnieniowym o średnicy Øz 75 – 110 mm; o łącznej długości od 1 720m do 1 820m na działkach o nr ew. 101/8, 100/1, 99/1, 98/3, 98/5, 97/1, 96/1, 95/1, 94/1, 93/1, 92/1, 92/3, 92/4, 91, 90, 93/2, 115, 76/4, 77/4, 77/3, 116, 76/3, 77/6, 76/1, 77/5, 76/2, 77/2, 71/1 obręb Brzuskowola. 	3	Koszty administracyjne	Środki własne

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>2023</p> <p><u>Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy Borowie.</u> Wykonanie obejmowało:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowę sieci wodociągowej od miejscowości Łopacianka do miejscowości Iwowe. W ramach zadania wykonano: sieć wodociągową w ilości 2 566 m i wbudowano 15 hydrantów nadziemnych, wykonano włączenie do istniejącego wodociągu w pasie drogi gminnej, wykonano przejścia przez teren PKP, wykonano przejścia przez rzekę, - Rozbudowę sieci wodociągowo – kanalizacyjnej w Głoskowie, ul. Cegielnia. Wykonano sieć wodociągową w ilości 567,5 m, wbudowano 6 hydrantów nadziemnych, kanał grawitacyjny o długości 604,5 m, wbudowano studnie w ilości 18 szt., - Rozbudowę sieci wodociągowo – kanalizacyjnej w Borowiu (ul. Łąkowa, gen. Stanisława Maczka, ul. Spacerowa). Wykonano sieć wodociągową o długości 1 242,0 m, wbudowano 8 hydrantów naziemnych, kanał sanitarny grawitacyjny o długości 650,0 m i 386,5 m. Przebudowę wodociągu z przyłączami w miejscowości Jaźwiny. Wykonano sieć wodociągową w ilości 1 707 m, wbudowano 9 hydrantów naziemnych, przyłącza wodociągowe w ilości 15,5 m, wcięcie w istniejący wodociąg w pasie drogi powiatowej. 	3	2 944 043,14 zł	Środki własne, dofinansowanie w kwocie 2 796 840,98 zł stanowiła z Programu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych
<p>Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych</p>	<p>2022</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie projektu i rozbudowa gminnej oczyszczalni ścieków w miejscowości Borowie 	3	432 084,00 zł	Środki własne

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie	2021 - Urząd Gminy Borowie złożył wiosek o dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla nieruchomości, których podłączenie do istniejącego lub projektowanego systemu kanalizacji jest z przyczyn technicznych niemożliwe bądź ekonomicznie nieuzasadnione	3	Koszty administracyjne	Środki własne
	2022 - Wykonanie projektu instalacji przydomowych oczyszczalni w miejscowości Borowie ul. Biela, Filipówka, Jaźwiny, Iwowe, Słup Drugi	3	43 050,00 zł	Środki własne
Edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	2023 Ekologiczny Piknik Rodzinny zorganizowany na ścieżce edukacyjnej w Słupie Pierwszym. Podczas wydarzenia przeprowadzono prelekcje dla dzieci wraz z doświadczeniami mówiące m.in. o konieczności oszczędzania wody i dbania o jej jakość.	3	29 800,00 zł	Dofinansowanie z WFOŚiGW w Warszawie

*gdzie: 0 – niezrealizowane, 1 – zrealizowane częściowo, 2 – realizowane na bieżąco, 3 – zrealizowane całkowicie

3.6 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze – Zasoby geologiczne.

W POŚ Gminy Borowie wyznaczono następujące cele i kierunki w zakresie ochrony zasobów geologicznych:

Tabela 10. Cele i kierunki w zakresie zasobów geologicznych, wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji
Zasoby geologiczne	Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	Kontrola i monitoring eksploatacji kopalni

Zgodnie z danymi z portalu MIDAS należącego do Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowy Instytut Badawczy na obszarze Gminy Borowie nie znajdują się obszary górnicze. W rejonie wsi Iwowe występują udokumentowane złoża kopalni ilastych na powierzchni 14 ha. Nie prowadzono ich eksploatacji. Zgodnie z informacją Urzędu Gminy nie odnotowano zgłoszeń dotyczących nielegalnej eksploatacji kopaliny. Na terenie gminy Borowie eksploatowano wyłącznie piaski. Istniejące odkrywki to obiekty niewielkie, eksploatowane dorywczo dla potrzeb budownictwa indywidualnego.

Tabela 11. Realizacja zadań własnych w zakresie zasobów geologicznych w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów	-	0	-	-

*gdzie: 0 – niezrealizowane, 1 – zrealizowane częściowo, 2 – realizowane na bieżąco, 3 – zrealizowane całkowicie.

3.7 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze – Gleby.

W POŚ Gminy Borowie wyznaczono następujące cele i kierunki w zakresie ochrony gleb:

Tabela 12. Cele i kierunki w zakresie gleb, wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji
Gleby	Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym i erozją	Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb
		Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych

Działania związane z ograniczaniem negatywnego oddziaływania na gleby zależy w dużej mierze od metodyki produkcji rolnej, która powinna ograniczać uciążliwość rolnictwa dla środowiska poprzez stosowanie się do „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej”. Gmina Borowie na bieżąco realizuje zadania związane z zapobieganiem poważnym awariom, które mogą w rezultacie znacząco skażić glebę oraz wody, rozwija gospodarkę wodno-ściekową i nie planuje budowy inwestycji, które mogłyby stanowić zagrożenie dla gleb. Organizowane są również szkolenia dla rolników dotyczące chemizacji, substancji niebezpiecznych i ryzyku skażenia gleb. Ponadto każda inwestycja czy budowa poddawana jest opiniowaniu z organami, w zakresie oceny oddziaływania na środowisko. Realizacja rozpoczyna się po otrzymaniu decyzji, zezwalającej na wykonawstwo w danym obszarze.

Tabela 13. Realizacja zadań własnych w zakresie ochrony gleb w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych		0	-	-

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym	Rekultywacja składowiska odpadów w miejscowości Słup Pierwszy zakończona w 2014 roku	3		

*gdzie: 0 – niezrealizowane, 1 – zrealizowane częściowo, 2 – realizowane na bieżąco, 3 – zrealizowane całkowicie.

3.8 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

W POŚ Gminy Borowie wyznaczono następujące cele i kierunki w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów:

Tabela 14. Cele i kierunki w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów, wyznaczone w POŚ Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami	Racjonalna gospodarka odpadami
		Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami

Gmina Borowie wdraża i w pełni realizuje obowiązki w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. System ten funkcjonuje w sposób prawidłowy. Odbiór odpadów komunalnych odbywał się na podstawie harmonogramów i ustalonych terminów. Niezależnie od terminów odbioru odpadów komunalnych z terenu nieruchomości mieszkańcy mają możliwość dostarczenia na własny koszt odpadów zebranych w sposób selektywny do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który zlokalizowany był do końca sierpnia 2022 r. na placu (przy kościele parafialnym) w Borowiu, a od początku września 2022 r. na placu przed gminną oczyszczalnią ścieków wzdłuż ulicy Przemysłowej w Borowiu. PSZOK czynny jest raz w miesiącu w godz. 7:30– 15:30. Potrzeby doskonalenia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, dotyczą przede wszystkim zmniejszenia

ilości odpadów niesegregowanych, zwiększania masy odpadów zebranych w sposób selektywny w ogólnej ilości zebranych odpadów oraz promocji prawidłowej segregacji odpadów. Na stronie internetowej Urzędu Gminy na bieżąco udostępniane są materiały dotyczące właściwej segregacji odpadów oraz harmonogram wywozu poszczególnych frakcji. Ponadto w Urzędzie są rozdawane są ulotki dot. prawidłowej segregacji odpadów.

Analiza stanu gospodarki odpadami na terenie Gminy Borowie publikowana każdego roku na stronie Urzędu Gminy wskazuje, że w omawianym okresie niniejszego Raportu, tylko w 2020 nie osiągnięto wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. W pozostałych latach osiągnano wszystkie wymagane przepisami poziomy recyklingu oraz ograniczania ilości masy odpadów biodegradowalnych przekazywanych do składowania.

W omawianym okresie, corocznie organizowane były środki dotacyjne na utylizację wyrobów zawierających azbest z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Dodatkowo w roku 2023 przeprowadzono aktualizację inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest i wprowadzono pozyskane podczas spisu z natury zaktualizowane dane do Bazy Azbestowej. W latach 2018-2023 nie realizowano zadań inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

Zrehabilitowane w 2014 roku składowisko odpadów w miejscowości Słup Pierwszy i utworzenie ścieżki ekologicznej jest doskonałym przykładem praktyk proekologicznych. Każdego roku organizowane są wydarzenia, które służą edukacji ekologicznej osób dorosłych i dzieci z terenu powiatu garwolińskiego. W sposób obrazowy dorośli oraz uczniowie mogą przekonać się jakie skutki niesie za sobą produkcja odpadów w każdym gospodarstwie domowym.

Szczegółowe zadania w zakresie - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów realizowane w latach 2018-2023 na terenie Gminy Borowie przedstawia Tabela 15:

Tabela 15. Realizacja zadań w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawania odpadów w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	<u>2018</u> - Przekazano do utylizacji wyroby zawierające azbest z 45 budynków mieszkalnych z terenu gminy Borowie. W wyniku realizacji zadania osiągnięto efekt rzeczowy i ekologiczny, polegający na unieszkodliwieniu 176,400 Mg odpadów zawierających azbest.	3	62 868,96 zł	Środki własne, dofinansowanie w kwocie 50 295,00 zł z WFOŚiGW w Warszawie
	<u>2019</u> - Wykonano 2 zadania pn. „Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest na budynkach znajdujących się na terenie Gminy Borowie. Łącznie unieszkodliwiono 128,054 Mg wyrobów zawierających azbest. Dofinansowaniem objęto 43 nieruchomości w zakresie demontażu lub odbioru, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest.	3	35 673,98 zł	Środki własne, dofinansowanie w kwocie 28 123,89 zł z WFOŚiGW w Warszawie
	<u>2020</u> - Dofinansowaniem objęto 31 nieruchomości z terenu gminy Borowie w zakresie demontażu lub odbioru, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. W wyniku realizacji zadania osiągnięto efekt rzeczowy i ekologiczny, polegający na unieszkodliwieniu 89,465 Mg odpadów zawierających azbest.	3	29 334,50 zł	dofinansowanie w kwocie 29 523,45 zł z WFOŚiGW w Warszawie
	<u>2021</u> - Dofinansowaniem objęto 24 nieruchomości z terenu gminy Borowie w zakresie demontażu lub odbioru, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających	3	29 993,54 zł	dofinansowanie w kwocie 29 993,54 zł z WFOŚiGW w Warszawie

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	azbest. W wyniku realizacji zadania osiągnięto efekt rzeczowy i ekologiczny, polegający na unieszkodliwieniu 85,86 Mg odpadów zawierających azbest.			
	2022 - Dofinansowaniem objęto 33 nieruchomości z terenu gminy Borowie w zakresie demontażu lub odbioru, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. W wyniku realizacji zadania osiągnięto efekt rzeczowy i ekologiczny, polegający na unieszkodliwieniu 92,580 Mg odpadów zawierających azbest.	3	34 995,24 zł	dofinansowanie w kwocie 34 995,24 zł z WFOŚiGW w Warszawie
	2023 - Dofinansowaniem objęto 57 nieruchomości z terenu gminy Borowie w zakresie demontażu lub odbioru, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. W wyniku realizacji zadania osiągnięto efekt rzeczowy i ekologiczny, polegający na unieszkodliwieniu 198,412 Mg odpadów zawierających azbest. - Dofinansowaniem objęto 32 nieruchomości z terenu gminy Borowie w zakresie demontażu lub odbioru, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. W wyniku realizacji zadania osiągnięto efekt rzeczowy i ekologiczny, polegający na unieszkodliwieniu 92,580 Mg odpadów zawierających azbest. - Na terenie Gminy Borowie w dniach 17-28 kwietnia 2023 roku odbyła się inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest. Łączna ilość zewidencjonowanych w roku 2023 wyrobów wynosi 371 302 m ² , czyli 5 569 530 kg (5569,53Mg).	3 3	89 999,68 zł 34 995,24 zł	dofinansowanie w kwocie 89 999,68 zł z WFOŚiGW w Warszawie dofinansowanie w kwocie 34 995,24 zł z WFOŚiGW w Warszawie
		3	21 500,00 zł	Środki własne, Dofinansowanie 16 500 zł z MRiT

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
Rekultywacja składowisk odpadów komunalnych	Rekultywacja zakończona w 2014 roku	3		

*gdzie: 0 – niezrealizowane, 1 – zrealizowane częściowo, 2 – realizowane na bieżąco, 3 – zrealizowane całkowicie.

Gmina Borowie poza zadaniami wyznaczonymi w POŚ wykonała działania służące ograniczeniu powstawania odpadów i utrzymania czystości w gminie poprzez zbiórkę folii rolniczej i innych odpadów z działalności rolniczej w latach 2020 - 2023 w związku z otrzymaną dotacją z NFOŚiGW na zadanie pn. „Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag”.

W 2022 Ochotnicze Straże Pożarne z terenu gminy Borowie w okresie od października do końca 2022r. prowadziły przed strażnikami zbiórkę zużytego sprzętu elektronicznego, akcja pn. „Strażaków wspieramy, elektrosprzęt oddajmy!”. Dzieci i młodzież aktywnie uczestniczą w konkursach i akcjach, których celem jest promowanie ograniczanie ilości produkowanych odpadów i niezaśmiecania świata. W 2023 uczniowie klas I- III Publicznej Szkoły Podstawowej im A. Sasimowskiego w Borowiu przystąpili do II etapu konkursu Ekocykularni. Celem było promowanie gospodarki cyrkularnej obiegu zamkniętego. Ponadto szkoła przystąpiła do projektu „Wszystkie dzieci zbierają elektrośmieci” i włączyła się w akcję ekologiczno – edukacyjną , „Tusz do paki”, którą w całym kraju prowadzi „Eko-system”. Celem akcji jest wdrażanie dzieci do wyzwań związanych z ochroną środowiska z jednoczesnym kształtowaniem zachowań pro-społecznych i pro-pomocowych. Beneficjentem akcji jest Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce. Zachęcano do aktywnego udziału w akcji poprzez wrzucanie do oznaczonych kartonów zużytych tuszów tzw. kartridży z drukarek atramentowych.

3.9 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze – Zasoby przyrodnicze.

W POŚ Gminy Borowie wyznaczono następujące cele i kierunki w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych:

Tabela 16. Cele i kierunki w zakresie zasobów przyrodniczych wyznaczone w POŚ Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji
Zasoby przyrodnicze	Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej	Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków
		Działania z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o lokalnych zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych

Realizacja zadań w obszarze zasobów przyrodniczych dotyczyła uporządkowania terenów zieleni, prowadzenia wycinki i zabiegów pielęgnacyjnych oraz wykonania nowych nasadzeń. Jednym z kluczowych zadań w zakresie ochrony przyrody i kształtowania środowiska jest również prowadzenie spraw związanych z pozyskiwaniem zewnętrznych środków finansowych dla realizacji wskazanych działań związanych z ochroną środowiska. Po przeprowadzeniu rekultywacji składowiska odpadów na terenie Gminy, podjęte zostało zadanie utworzenia ścieżki edukacyjnej na terenie dawnego składowiska. Jest to pierwsza w powiecie garwolińskim tego rodzaju inwestycja, wykorzystująca do celów edukacyjnych zrekultywowane w roku 2014 składowisko odpadów przy współudziale środków z UE. To niewątpliwie przykład dobrych praktyk, przedstawiający jak można wykorzystać obszar wokół zrekultywowanego składowiska zarówno do celów edukacyjnych, jak i rekreacyjnych. Każdego roku w okresie sprawozdawczym były pozyskiwane fundusze na doposażenie ścieżki. Ponadto na ścieżce organizowane są często wydarzenia o tematyce ekologicznej. W zakresie istniejących form ochrony przyrody, na terenie Gminy Borowie powołano 19 pomników przyrody. W ramach edukacji ekologicznej w placówkach oświatowych prowadzone są konkursy plastyczne o tematyce roślinnej, zwierzęcej i związanej z krajobrazem regionu.

Szczegółowe zadania w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych realizowane w latach 2018-2023 na terenie Gminy Borowie przedstawia Tabela 17. poniżej:

Tabela 17. Realizacja zadań w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną	2018 Sfinansowania prac pielęgnacyjnych i redukcji korony drzewa (pomnika przyrody) dębu szypułkowego rosnącego w m. Słup Pierwszy.	3	3 240,00 zł	Środki własne
	2020 Przyjęto uchwały w sprawie ustanowienia 18 -stu pomników przyrody.	3	Koszty administracyjne	Środki własne
	2021 Podjęto uchwałę w sprawie ustanowienie pomnika przyrody – „Dąb Jankiel” drzewo rosnące na działce o nr. ewid. 532/2 obręb Laliny	3	Koszty administracyjne	Środki własne
Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych	2018 - Zakup materiałów niezbędnych do utrzymania terenów zielonych	3	3 383,88 zł	Środki własne, kwota wydatków odpowiada kwocie wpływów środków do budżetu z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska.
	2019 - Nasadzenia drzew na terenie Gminy Borowie	3	2 000,00 zł	Środki własne
	2020 - Zakup materiałów niezbędnych do utrzymania porządku na terenie gminy, w tym m.in. drzew do na sadzeń, kwiatów rabatowych, kosy	3	21 139,42 zł	Środki własne

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	spalinowej, podkaszarki oraz części zamiennych i paliwa do kos spalinowych. W ramach wydatków majątkowych zakupiono traktorek ogrodowy do koszenia trawy.			
	- Zakup materiałów niezbędnych do utrzymania porządku na terenie gminy, w tym m.in. drzew do nasadzeń. kwiatów rabatowych, części zamiennych i paliwa do kos spalinowych	3	31 232,26 zł	Środki własne
	- Nasadzenia 17 szt. drzew w pasach dróg w ramach nasadzeń kompensacyjnych	3	3 300,00 zł	Środki własne
	2022 - Nasadzenia 24 szt. drzew w pasach dróg w ramach nasadzeń kompensacyjnych	3	2 435,00 zł	Środki własne
Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody	2018 - W ramach zadania „Tworzenie ścieżek edukacyjnych w Gminie Borowie w miejscowości Słup Pierwszy i Głusków”. Projekt polegał na zagospodarowanie terenu zielonego przy zrekultywowanym i zamkniętym składowisku odpadów komunalnych w m. Słup Pierwszy oraz przy Zespole Szkół w Głuskowie, poprzez montaż tablic i gier edukacyjnych i przeprowadzenie warsztatów merytorycznych dla uczniów ZS w Głuskowie. – etap IV- doposażono w tablice i gry edukacyjne z tematyką między innymi z zakresu mikologii, dendrologii oraz botaniki a także montaż modelowej lampy fotowoltaicznej mającej na celu przedstawienie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Dokonano także nasadzeń krzewów pomiędzy urządzeniami edukacyjnymi.	3	279 647,35 zł	Środki własne, Dofinansowanie 223 717,28 zł z WFOŚiGW w Warszawie

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<u>2019</u>			
	- Etap V zadania pn.: „Tworzenie ścieżki edukacyjnej w Gminie Borowie w miejscowości Słup Pierwszy”. Zakupione zostały gry i tablice o tematyce ekologii. Łączny koszt tworzenia ścieżki w ramach wszystkich V etapów wyniósł: 439 529,48 zł z czego 375 723,00 zł stanowiły pozyskane dotacje z WFOŚiGW w Warszawie.	3	88 822,00 zł	Środki własne, Dofinansowanie 80 000,00 zł z WFOŚiGW w Warszawie
	- Organizacja pikniku ekologicznego na zrekultywowanym wysypisku odpadów	3	5 000,00 zł	Środki własne
	<u>2021</u>			
	- Utworzono centrum informacyjne dla osób odwiedzających ścieżkę edukacyjną w Słupie Pierwszym. Ogólny koszt zadania wynosi 98 300,00 zł z czego 73 725,00 zł to pozyskana dotacja z WFOŚiGW stanowiąca 75 % kosztu zadania.	1	82 601,34 zł	Środki własne, dofinansowanie wysokości 37 000,00 zł z PROW
	<u>2022</u>			
- Etap VII: „Tworzenie ścieżki edukacyjnej w Gminie Borowie w miejscowości Słup Pierwszy”. Zakupione zostały gry i tablice o tematyce ekologii.	1	98 300,00 zł	Środki własne, dotacja 73 725,00 zł z WFOŚiGW w Warszawie	
- Odbył się Piknik Ekologiczny na ścieżce w Słupie Pierwszym zorganizowany przez Gminny Ośrodek Kultury	3	-	Koszt poniesiony w ramach „Tworzenie ścieżki edukacyjnej w Gminie Borowie w miejscowości Słup Pierwszy” etap VII	
- Organizacja dyżuru leśniczego w budynku Urzędu Gminy w sprawach prowadzenia gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa	3	Koszty administracyjne	Środki własne	

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>2023</p> <p>- Tworzenie ścieżki edukacyjnej w Gminie Borowie w miejscowości Słup Pierwszy – W ramach zadania zostało zakupionych 5 gier edukacyjnych oraz przeprowadzono renowację i częściową wymianę elementów wyposażenia ścieżki edukacyjnej zainstalowanych w latach 2015-2017.</p> <p>- Zespół Oświatowy w Borowiu uczniowie szkoły wzięli udział w akcji edukacyjnej „Lekcja o Funduszach Europejskich VIII”. Tematyka tegorocznej Lekcji dotyczyła zmian klimatu oraz sposobów jego ochrony. Uczniowie dowiedzieli się, co wpływa na zmiany klimatu, jakie są efekty tych zmian i jak można je powstrzymać. Zdobyli praktyczne wskazówki, co oni sami mogą zrobić, w swoim najbliższym otoczeniu, by ograniczyć negatywny wpływ człowieka na środowisko. Poznali rozwiązania służące przeciwdziałaniu skutkom zmian klimatu w miastach oraz możliwości wykorzystania Funduszy Europejskich w tym obszarze.</p> <p>- Piknik na ścieżce ekologicznej klas I-III, Celem wyprawy była lekcja przyrody na ścieżce ekologicznej. obserwowali rośliny i owady.</p> <p>- Organizacja dyżuru leśniczego w budynku Urzędu Gminy w sprawach prowadzenia gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>	<p>65 851,50 zł</p> <p>Koszty administracyjne</p> <p>Koszty administracyjne</p> <p>Koszty administracyjne</p>	<p>Środki własne, dofinansowanie z WFOŚiGW w Warszawie w kwocie 59 226, 35 zł</p> <p>Środki własne</p> <p>Środki własne</p> <p>Środki własne</p>

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
	<p>- Na ścieżce ekologicznej w miejscowości Słup Pierwszy odbył się ekologiczny piknik rodzinny, w którym udział wzięli uczniowie wraz ze swoimi rodzinami.</p> <p>Uczestnicy pikniku mieli możliwość zdobycia wiedzy o wpływie codziennego życia na środowisko i poprawy jego stanu poprzez zabawę, gry i konkursy na różnych stanowiskach prowadzonych przez animatorów. Strefa aktywności składała się z 4 namiotów wystawowych - stacji edukacyjnych - w których prezentowane były hasła ekologiczne - „Zadbaj o powietrze”, „Czysta woda”, „Segreguj, bo warto”, „Zieleń między nami”. Biorący udział w konkursach otrzymywali drobne upominki rzeczowe.</p> <p>Celem przeprowadzonego ekologicznego pikniku było edukowanie społeczności w zakresie ochrony środowiska poprzez angażowanie jej bezpośrednio w działania ekologiczne, a także rozwijanie proekologicznych wartości, wzorców i zachowań. Podczas pikniku ekologicznego na scenie, z programem artystycznym nawiązującym do działań proekologicznych, wystąpili uczniowie z Publicznej Szkoły Podstawowej z Borowia.</p>	3	30 000,00 zł	Dofinansowanie z WFOŚiGW w Warszawie w kwocie 30 000,00 zł

*gdzie: 0 – niezrealizowane, 1 – zrealizowane częściowo, 2 – realizowane na bieżąco, 3 – zrealizowane całkowicie.

3.10 Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w obszarze – Poważne awarie.

W POŚ Gminy Borowie wyznaczono następujące cele i kierunki w obszarze poważnych awarii:

Tabela 18. Cele i kierunki w obszarze poważne awarie wyznaczone w POŚ Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji
Zagrożenia poważnymi awariami	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków	Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.

Działania w obszarze poważnych awarii, ze względu na swój nieprzewidywalny charakter, są stale dostosowywane do zmieniających się warunków zewnętrznych i wzbogacane o nowe formy działania. Do głównych problemów, które mogą stać się źródłem poważnych awarii należą:

- ⇒ transport substancji niebezpiecznych przez tereny zabudowane;
- ⇒ zła jakość dróg, zwiększająca możliwość wystąpienia kolizji w ruchu drogowym;
- ⇒ niedostosowanie prędkości pojazdów do warunków drogowych i atmosferycznych;
- ⇒ możliwość nawiercenia rurociągów transportujących substancje naftowe.

Zgodnie z „Rejestrem zdarzeń o znamionach Poważnej awarii i poważnych awarii”, publikowanym przez GIOŚ oraz informacjami otrzymanymi z Urzędu Gminy w okresie sprawozdawczym na terenie Gminy Borowie nie odnotowano incydentów posiadających znamiona poważnej awarii. Ponadto w opublikowanych również przez GIOŚ wykazach dotyczących zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w latach 2018-2023 na terenie Gminy Borowie nie było zlokalizowanych zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.

Szczegółowe zadania w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom realizowane na terenie Gminy Borowie przedstawia Tabela 19.

Tabela 19. Realizacja zadań własnych w zakresie poważnych awarii w latach 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Zadania	Szczegółowe informacje	Stopień realizacji zadania*	Koszty	Finansowanie
Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	2022 - Festyn Rodzinny połączony z gminnymi zawodami sportowo-pożarniczymi OSP z terenu gminy Borowie zorganizowany przez Gminny Ośrodek Kultury	3	Koszty administracyjne	Środki własne

*gdzie: 0 – niezrealizowane, 1 – zrealizowane częściowo, 2 – realizowane na bieżąco, 3 – zrealizowane całkowicie.

Gmina Borowie regularnie doposaża ze środków własnych i pozyskuje fundusze ze środków zewnętrznych na sprzęt dla Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych działających na jej terenie, aby zapewnić właściwą pomoc w razie wystąpienia poważnej awarii. Ponadto prace polegające na modernizacji i budowie nowych dróg oraz związaną z nimi infrastrukturą techniczną są prowadzone na bieżąco i skutkują zmniejszeniem ryzyka wystąpienia poważnych awarii.

W poszczególnych latach działania obejmowały:

2018

- Zakup sprzętu i urządzeń do ratownictwa ppoż. dla jednostek OSP na terenie gminy Borowie za kwotę 34 037,00 zł. Zadanie w 99% realizowane było ze środków Ministra Sprawiedliwości w kwocie 33 696,63 zł;
- Budowę garażu OSP w Iwowie. Zadanie wieloletnie, którego koszt w 2018 roku wyniósł 57 883,73zł, w tym z funduszu sołectkiego 7 883,00 zł;
- Przeprowadzenie remontu budynku strażnicy OSP Nowa Brzuza. Koszt prac wyniósł 14 927,23 zł, środki pochodziły z funduszu sołectkiego;
- Budowę oświetlenia ulicznego na odcinku 650 m w m. Filipówka za kwotę 18 000,00 zł, z czego kwota 7 000,00 zł pochodzi ze środków funduszu sołectkiego.

2019

- Przekazano OSP w Chrominie dotację celową w wysokości 304 783,00 zł na dofinansowanie zakupu średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego, w tym dotacja z UMWM w kwocie 100 000,00 zł;
- Zakup ubrań specjalnych i motopompy dla OSP w Chrominie za kwotę 31 630,86 zł, w tym dotacja z WFOŚiGW w Warszawie w kwocie 28 467,77 zł;
- dotacja celowa dla OSP w Borowiu na dofinansowanie zakupu sprzętu ratowniczego w wysokości 3 032,78 zł – środki własne gminy;
- Opracowanie projektu rozbudowy strażnicy OSP w Borowiu. Poniesiono koszt 12 999,87 zł z funduszu sołectkiego;
- Doposażenie garażu OSP- zakup szafek na sprzęt OSP za kwotę 1 954,91 zł z funduszu sołectkiego.

2020

- Budowę garażu OSP w Borowiu. Inwestycję realizuje OSP Borowie, która otrzymała na przedmiotowe zadanie dotację z budżetu Gminy w kwocie 245 868,00 zł;
- Zakup materiałów eksploatacyjnych niezbędnych do utrzymania gotowości bojowej jednostek OSP, zakup mundurów strażackich za kwotę 22 971,59 zł – środki własne gminy;
- Zakup luster drogowych do montażu na ulicy Zielnej i Szkolnej za kwotę 799,50 zł z funduszu sołectkiego.

2021

- Zakup luster drogowych do montażu na ulicy Nadwodnej i Miłej w m. Borowie za kwotę 800,00 zł z funduszu sołectkiego;
- Zakup lustra, progu zwalniającego oraz szlabanu na drogę gminną przy placu zabaw w m. Jaźwiny za kwotę 2 173,41 zł z funduszu sołectkiego;
- Wykonanie progów zwalniających wraz z montażem, oznakowaniem pionowym i słupkami ograniczającymi na drodze gminnej w m. Łętów. Koszt zadania wyniósł 26 000,00 zł, w tym dotacja z budżetu UMWM w ramach programu: „Mazowiecki Instrument Aktywizacji Sołectw MAZOWSZE 2021” w kwocie 10 000,00 zł;
- Wójt Gminy Borowie wydał decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla rozbudowy budynku strażnicy OSP w Borowiu na działce o nr ew. 194/9 obręb Borowie;

- Zakup materiałów eksploatacyjnych niezbędnych do utrzymania gotowości bojowej jednostek OSP oraz zakup mundurów strażackich za kwotę 44 4134,92 zł – środki własne gminy;
- Zakup nożyc hydraulicznych wraz z osprzętem dla OSP Chromin za kwotę 30 000,00 zł, z czego kwotę 20 000,00 zł stanowi dotacja z UMWM;
- Zakup wyposażenia samochodu strażackiego OSP Chromin za kwotę 3 150,00 zł – środki własne gminy;
- Zakup wyposażenia samochodu strażackiego OSP Iwowe za kwotę 1 600,00 zł – środki własne gminy;
- Zakup wyposażenia samochodu strażackiego OSP Jązwiny za kwotę 900,00 zł – środki własne gminy.

2022

- Zakup używanego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego na potrzeby OSP Głusków. W ramach zadania Gmina Borowie przekazała dotację w wysokości 170 000,00zł;
- Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego i środków ochrony osobistej strażaków z OSP Borowie oraz OSP Chromin. Dla OSP Borowie zakupiono: zestaw PSP R1 w torbie z szynami kramera i deską ortopedyczną; Kamerę termowizyjną z walizką transportową; Elektrody do defibrylatora dla osób dorosłych oraz dla dzieci. Dla OSP Chromin zakupiono: Szyny Kramera; Czujniki bezruchu; Defibrylator AED; Agregat prądotwórczy; Hełmy strażackie; Latarki na hełm; Kombinezon na osy i szerszenie oraz spodniobuty. Koszt zadania wyniósł 39 860,20 zł, w tym 20 000,00 zł stanowiła pozyskana dotacja z budżetu UMWM w ramach programu „OSP-2022”.
- Zakup materiałów eksploatacyjnych niezbędnych do utrzymania gotowości bojowej jednostek OSP za kwotę 31 219,95 zł – środki własne gminy.

4. Monitoring realizacja zadań

Przedmiotowy raport z realizacji Programu ochrony środowiska za lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 przedstawia stopień realizacji celów określonych w POŚ. W tabelach powyżej, w sposób szczegółowy, opisane zostały wszystkie działania realizowane w ramach celów i priorytetów przyjętych w POŚ. Większość zadań, zawarta w Programie Ochrony Środowiska Gminy Borowie, wynika z obowiązków ustawowych, służących wsparciu procesu ochrony środowiska. Zadania realizowane są w cyklu bieżących wydatków z budżetu Gminy. Ponadto w ramach wydatków na rzecz ochrony środowiska podejmowane były również zadania inwestycyjne realizowane z budżetu Gminy, a także przy wsparciu funduszy dotacyjnych. Poszczególne zadania mogły również mieć pozytywny wpływ na aspekty nie wynikające wprost z przeprowadzanego działania. W tym celu zestawiono wskaźniki monitorowania efektów realizacji POŚ (Tabela 20.) zawarte w dotychczas obowiązującym dokumencie i przedstawiono wyniki jakie zostały dla nich osiągnięte we wszystkich latach obowiązywania POŚ.

Tabela 20. Wskaźniki monitorowania efektów realizacji POŚ.

Nazwa wskaźnika	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Zmiana wartości wskaźnika
Sprzedaż energii ciepłej na cele komunalno-bytowe	[GJ/rok]	0	0	0	0	0	0	-
Czynne przyłącza sieci gazowej do budynków mieszkalnych	[szt.]	214	232	277	300	309	b/d	+ 95
Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych	[Mg/rok]	0	0	0	0	0	0	-
Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych	[Mg/rok]	0	0	0	0	0	0	-
Drogi dla rowerów ogółem	[km]	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	-
Długość dróg o nawierzchni twardej	[km]	51,407	52,212	55,13	54,923	54,923	56,362	+ 4,955
Liczba osób narażonych na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne	[os.]	0	0	0	0	0	0	-
Zużycie wody w rolnictwie i leśnictwie	[dam ³ /rok]	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d	-
Udział JCWP o stanie/potencjale dobrym i bardzo dobrym	[%]	0	0	0	0	0	0	-
Udział JCWPd o dobrej lub zadowalającej jakości	[%]	100	100	100	100	100	100	-

Zużycie wody na potrzeby gospodarstw domowych, indywidualnych gospodarstw rolnych oraz cele produkcyjne	[tyś m ³]	204,3	190,9	229,5	205,9	216,4	242,3	+ 38
Woda pobrana na cele technologiczne	[tyś m ³]	13,8	14,1	15,7	12,6	8,3	10,7	- 3,1
Straty wody przy przesyłce	[m ³]	18,9	19,7	16,2	11,2	12,7	15,3	- 3,6
Długość sieci wodociągowej	[km]	88,29	89,3	92,62	93,11	96,4	100,8	+ 12,51
Długość sieci kanalizacyjnej	[km]	35,1	56,8	62,2	65,4	65,6	67,3	+ 32,2
Liczba oczyszczalni ścieków	[szt.]	1	1	1	1	1	1	-
Liczba ścieków oczyszczonych i odprowadzonych	[tyś m ³]	70	79,1	107,5	124	117,5	124,5	+ 54,5 *
Punkty niekoncesjonowanego wydobycia kopalin	[szt.]	0	0	0	0	0	0	-
Powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych poddana rekultywacji	[ha/rok]	0	0	0	0	0	0	-
Masa unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest	[Mg]	176,40	128,054	89,465	85,86	92,58	198,412	+ 770,771
Masa odebranych niesegregowanych odpadów komunalnych	[Mg]	352,48	394,58	307,15	332,56	327,56	364,46	+ 11,98

Liczba PSZOK	[szt.]	1	1	1	1	1	1	-
Powierzchnia gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych	[ha]	1 625,36	1 628,36	1 638,39	1 648,17	1 632,76	1 646,00	+ 20,64
Lesistość	[%]	20,3	20,3	20,4	20,5	20,4	20,5	+ 0,2
Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii	[szt.]	0	0	0	0	0	0	-

Źródło: BDL-GUS, Dane z Urzędu Gminy Borowie, Raport o stanie Gminy Borowie za lata 2018,2019,2020,2021,2022

b/d – brak danych

* wskaźnik oznaczony jako pozytywny ze względu na zwiększającą się liczbę połączeń do sieci kanalizacyjnej.

5. Podsumowanie efektów realizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Borowie na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Działania inwestycyjne ujęte w harmonogramie zadań w głównej mierze dotyczą inwestycji drogowych oraz termomodernizacji budynków gminnych. Ponadto bardzo duże nakłady finansowe zostały poniesione na realizację zadań priorytetowych tj. uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Borowie, ograniczenie zużycia energii i ochronę powietrza, rozwój zasobów przyrodniczych.

W ramach działań z zakresu ochrony jakości powietrza, w raportowanym okresie przeprowadzono szereg prac termomodernizacyjnych budynków gminnych tj. szkoła podstawowa w Iwowie, budynki OSP, świetlice wiejskie. Wymieniono uliczne oświetlenie na energooszczędne w większości miejscowości na terenie Gminy. Ograniczenie przedostawania się pyłów do powietrza zostało osiągnięte poprzez wybudowanie nowych odcinków dróg i remonty istniejących. Ogółem na terenie Gminy Borowie długość nawierzchni twardych została zwiększona o prawie 5 km. Modernizacja nawierzchni dróg jednocześnie wpływa na poprawę klimatu akustycznego. Uruchomiono również system monitorowania jakości powietrza na terenie Gminy - 4 sensory w 3-ech miejscowościach - i wykupiono dostęp do komercyjnego oprogramowania informującego o stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu. W roku 2021 powstał gminny punkt konsultacyjny „Czyste Powietrze” wspierający mieszkańców w zakresie wymiany źródeł ciepła, niespełniających norm emisyjnych. W ciągu dwóch lat zrealizowano 45 przedsięwzięć, a liczba złożonych wniosków o dofinansowanie wyniosła 72. W latach 2018-2022 zwiększyła się również liczba przyłączy sieci gazowych w budynkach mieszkalnych o 95 sztuk. Wśród przedsięwzięć, które należy podjąć w najbliższym czasie jest wybudowanie ścieżki rowerowej, ponieważ w raportowanym okresie nie przeprowadzono żadnych prac ukierunkowanych na utworzenie nowych tras.

W latach 2018-2023 w obszarze rozwoju gospodarki wodno-ściekowej, kontynuowano zadania związane z budową i rozbudową istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Stan infrastruktury sieciowej uległ znaczącej poprawie co przedstawiają wskaźniki dotyczące sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej. Długość czynnej sieci wodociągowej została zwiększona o 12,51 km, a sieć kanalizacyjna o 32,2 km. W związku ze znacznym wydłużeniem sieci kanalizacyjnej,

zwiększyła się również ilość przyłączy i ilość ścieków odprowadzonych oraz oczyszczonych o 54,5 tys m³.

W ramach poprawy stanu sieci melioracyjnej i przeciwdziałaniu podtopieniom przeprowadzono inwestycje związane z budową kanałów odwadniających oraz nowego zbiornika retencyjnego. W całym omawianym okresie realizowano działania związane z konserwacją urządzeń melioracyjnych oraz czyszczeniem rowów przydrożnych. W celu poprawy jakości wód w zbiorniku wodnym w miejscowości Borowie, dokonano zakupu fontanny, pełniącej funkcję aeratora wodnego, który zmniejsza zamulenie dna oraz rozkład osadów organicznych.

Wśród czynników niekorzystnych odnotowano wzrost zużycia wody na potrzeby gospodarstw domowych, indywidualnych gospodarstw rolnych oraz cele produkcyjne o 38 tys.m³. Jakość wód powierzchniowych na terenie Gminy nie uległa poprawie i nadal jej stan oceniony jest jako zły oraz zagrożony nieosiągnięciem celów środowiskowych.

W obszarach ochrony gleb oraz zasobów wodnych podjęto działania w postaci organizacji szkoleń dla rolników w zakresie stosowania środków ochrony roślin i oddziaływania substancji szkodliwych, działania związane z rozbudową oczyszczalni ścieków, a także zachęcano mieszkańców do składania wniosków na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Ponadto Gmina Borowie na bieżąco realizuje zadania związane z zapobieganiem poważnym awariom, które mogą w rezultacie znacząco skazić glebę oraz wody.

Jakość wód podziemnych utrzymuje status niezagrażonych. Zmniejszyła się ilość wody pobranej na cele technologiczne o 3,1 tys.m³ oraz zmniejszyła się ilość wody utraconej przy przesyłce o 3,6 tys.m³.

W obszarze gospodarki odpadami każdego roku prowadzono dotacje na utylizację wyrobów zawierających azbest. W raportowanym okresie unieszkodliwiono 770,771 Mg wyrobów. Wykonano także gruntowną aktualizację inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie Gminy Borowie. Pozytywnym aspektem są osiągnięte wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użytku oraz ograniczania masy odpadów biodegradowalnych przekazywanych do składowania. Niekorzystnym wskaźnikiem jest wzrost ilości odpadów niesegregowanych w ogólnej masie odebranych odpadów komunalnych o 11,98 Mg.

W obszarze zasobów przyrodniczych odnotowano wzrost powierzchni gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych o 20,64 ha, a lesistość gminy wzrosła o 0,2%. Zwiększono ilość form ochrony przyrody poprzez powołanie 19 nowych pomników przyrody. Na bieżąco były przeprowadzane prace mające na celu uporządkowanie terenów zieleni, tj. prowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych oraz wykonanie nowych nasadzeń.

Podjęte działania przez Urząd Gminy Borowie znacząco wpłynęły na poprawę poszczególnych komponentów środowiska oraz przyczyniły się do zwiększenia świadomości mieszkańców w zakresie nawyków proekologicznych.

Należy podkreślić, że zrekultywowane w 2014 roku składowisko odpadów w miejscowości Słup Pierwszy i utworzenie ścieżki ekologicznej jest pierwszą w powiecie garwolińskim tego rodzaju inwestycją, wykorzystującą do celów edukacyjnych zrekultywowane w roku 2014 składowisko odpadów przy współudziale środków z UE. W ramach działań nie inwestycyjnych, każdego roku organizowane są na niej wydarzenia, które służą edukacji ekologicznej osób dorosłych i dzieci z terenu powiatu garwolińskiego. W latach 2018-2023 przeprowadzono szereg kampanii informacyjnych oraz wydarzeń edukacyjnych związanych z ochroną środowiska.